

**Підтримай профспілки,
які захищають тебе**

РЕКВИЗИТИ:
БФ «ВІДРОДЖЕННЯ
БУДИНКУ ПРОФСПІЛОК»
ЄДРПОУ 39194889,
Р/Р 26009010079751
В АТ «УКРЕКСІМБАНК»
М. КИЄВА,
МФО 322313

**ВІТАЄМО
З ДНЕМ
СОЛІДАР-
НОСТІ
ТРУДЯЩИХ!**

№ 15–16 (788–789) | 23.04.2015

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

АКТУАЛЬНО | ДЕРЖАВА, РОБОТОДАВЦІ ТА ПРОФСПІЛКИ ВИРІШУЮТЬ, ЯК ЖИТИ ДАЛІ

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ: СТОРОНИ ПЕРЕЗАВАНТАЖУЮТЬ СТОСУНКИ

КОРОТКО

ЗВЕРНЕННЯ | Профспілкові об'єднання України, які представляють трудові та соціально-економічні інтереси понад 9 млн громадян, звернулися до керівників усіх депутатських фракцій і депутатських груп Верховної Ради України із закликом не допустити подальшого падіння рівня життя громадян. **.02**

ПЛАТФОРМА | У Києві пройшла Установча зустріч Платформи громадянського суспільства Україна–ЄС, на якій було започатковано громадську платформу, що об'єднала роботодавців, профспілки та інші некомерційні організації з України та Європейського Союзу. **.03**

ДЕКОМУНІЗАЦІЯ | Верховна Рада ухвалила пакет із чотирьох законів, які стосуються засудження комуністичного режиму, відкриття архівів радянських спецслужб і визнання УПА та інших організацій борцями за незалежність України. **.08**

Сергій Кондрюк: «Уряд і парламент вимагають від українців недоїдати і недоспоживати майже вдвічі» **.05**

16 квітня відбулося засідання Національної тристоронньої соціально-економічної ради за участю Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка. У заході також взяли участь очільники міністерств і відомств, Національний координатор МОП в Україні Сергій Савчук, представ-

ники територіальних соціально-економічних рад, Адміністрації Президента України, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, Національної служби посередництва і примирення, роботодавці та профспілки, науковці. **.04**

**ДОЛУЧАЙТЕСЬ
ДО ОБГОВОРЕННЯ**
Будь-який матеріал номера можна обговорити на нашому сайті www.psv.org.ua

ОФІЦІЙНО

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДІЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ ДО ЧЛЕНІВ ПРОФСПІЛОК З НАГОДИ ДНЯ МІЖНАРОДНОЇ СОЛІДАРНОСТІ ТРУДЯЩИХ – 1 ТРАВНЯ

Шановні спілчани, дорогі друзі!

Щиро вітаємо вас із Першотравнем – святом миру і вільної праці! Це день трудівника, день солідарності та взаємної підтримки трудящих усього світу в прагненні жити в мирному, демократичному суспільстві.

Україна сьогодні переживає один з найдраматичніших моментів своєї історії, коли визначається не лише її подальший вектор суспільного розвитку, а й сама доля незалежної держави. Особливістю цього горічного відзначення є те, що воно відбувається в складних умовах окупації частини території країни та війни і зовнішньої агресії на сході України.

Суспільні перетворення в Україні пов'язані з низкою непопулярних дій влади, які супроводжуються падінням реальних доходів населення, зростанням безробіття і заборгованості із заробітної плати, бідності серед працюючих людей, посиленням наступу на трудові права, згоранням державних соціальних гарантій. Замість пошуку економічних джерел наповнення бюджету, боротьби з корупцією, тіньовою економікою Уряд вдався до політики жорсткої економії за рахунок простих людей, у тому числі пенсіонерів та молоді. Бажання української влади отримати західні кредити за

будь-яку ціну призвело до зниження життєвого рівня громадян.

Політика «затягування пасків» викликає законний спротив у трудових колективах, адже, вирішуючи економічні і соціальні проблеми, Уряд намагається перекласти весь тягар непопулярних реформ на плечі трударів, у той час як олігархи під час кризи і війни збагачують свої статки та вивозять їх за кордон.

Сьогодні суспільство очікує доленосних реформ, а їх відсутність поглиблює депресивні явища в державі. Зростає соціальна напруга і невдоволення в трудових колективах. Усе це вимагає від профспілок згуртованості та мобілізації сил на захист законних прав та інтересів працівників, посилення соціального діалогу.

Федерація профспілок України закликає членські організації ФПУ широко відзначити 1 Травня під лозунгами:

- Так – економічному зростанню та проведенню реформ в Україні!

- Ні – політиці жорсткої економії, згорання соціальних гарантій!
- Так – підвищенню заробітних плат і пенсій!
- Ні – зростанню безробіття і зупинці підприємств!
- Так – боротьбі з корупцією, тіньовою економікою!
- Ні – бідності серед працюючих!
- Так – погашенню заборгованості з виплати зарплати працівникам та індексації грошових доходів населенню!

- Ні – обмеженню прав трудівників на санаторно-курортне лікування та оздоровлення дітей!
- Так – дотриманню трудових прав працівників і профспілок!

Закликаємо вас, шановні спілчани, кому не байдужа власна доля і майбутнє своєї родини, хто вболіває за цілісність і незалежність України, взяти активну участь у профспілкових заходах, присвячених Першотравню, під гаслом «Профспілки – за єдину Україну, мир і злагоду, право народу на гідне життя!».

Президія ФПУ висловлює впевненість, що Першотравневі заходи відбуватимуться організовано, сприятимуть вирішенню нагальних соціальних проблем і зміцненню профспілкового руху в Україні.

Здоров'я, щастя вам і вашим родинам! Нехай у ваших оселях панують мир, злагода та добробут!

ЗВЕРНЕННЯ

28 КВІТНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Міжнародна організація праці (МОП) оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці з метою привернення уваги світової громадськості до масштабів проблеми і до створення та просування культури охорони праці, що сприятиме зниженню щорічної смертності на робочому місці.

Ідея святкування Всесвітнього дня охорони праці бере початок від Дня пам'яті загиблих працівників, який провели американські і канадські трудящі 1989 року. Уперше в світі за ініціативи МОП його відзначали в 2003 році. Україна підтримала цю ініціативу, і 28 квітня, відповідно до Указу Президента від 18 серпня 2006 року № 685/2006, визнано Днем охорони праці.

У 2015 році Всесвітній день охорони праці за рекомендацією МОП проходить під гаслом «Приєднуйтеся до формування превентивної культури охорони праці». Зважаючи на важливість створення безпечних умов праці, запобігання виробничому травматизму та професійним захворюванням, Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів з нагоди Дня охорони праці в Україні звертається до керівників і працівників підприємств,

установ, організацій всіх форм власності, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, Фонду соціального страхування, профспілкових організацій, об'єднань роботодавців із закликом підтримати ініціативу та зосередити свої зусилля на виконанні вимог Конституції України щодо забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці, а також Закону України «Про охорону праці». Охорона праці є невід'ємною складовою забезпечення гармонійного розвитку суспільства. Саме тому важливо пам'ятати, що підвищення рівня культури охорони праці в суспільстві – це запорука збереження здоров'я та життя працівників. Організаційний комітет звертається до представників ЗМІ з проханням поінформувати суспільство про заходи, що відбуватимуться в Україні у рамках відзначення Дня охорони праці.

НЕ ДОПУСТИМО ПОДАЛЬШОГО ПАДІННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ ГРОМАДЯН!

Профспілкові об'єднання України, які представляють трудові та соціально-економічні інтереси понад 9 млн громадян, звернулися до керівників усіх депутатських фракцій і депутатських груп Верховної Ради України із закликом не допустити подальшого падіння рівня життя громадян.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ, у листі до народних обранців від 16 квітня йдеться про те, що в зв'язку з катастрофічним падінням рівня життя працюючого населення, пенсіонерів унаслідок стрімкого знецінення трудових доходів та заощаджень через замороження з грудня 2013 року розмірів прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати та пенсії в умовах небувалого зростання цін на товари і послуги, багаторатного підвищення комунальних тарифів, девальвації гривні до парламенту звертаються керівники Спільного

представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (СПО об'єднань профспілок). Вони звертають увагу депутатів на те, що на сьогодні основна державна соціальна гарантія – мінімальна заробітна плата складає лише 66% від розрахованого Мінсоцполітики відповідно до чинного законодавства розміру фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (з урахуванням обов'язкових податків та зборів) та ледь перевищує 50 дол. США, що нижче визначеного ООН рівня злиденності – 5 дол. на день.

В умовах високого рівня інфляції (за 2014 рік – 124,9%, 2015-й – 133,1%) та стрімкої девальвації гривні штучно занижена мінімальна зарплата не тільки не забезпечує основних потреб працівника та його сім'ї, її навіть недостатньо для фізичного виживання самого працівника. Постійно збільшується кількість працівників, яким своєчасно не виплачують зарплату, сума заборгованості за рік зростає втричі. Така ж ситуація з пенсійним забезпеченням, унаслідок чого абсолютна більшість ветеранів праці перебувають за межею бідності (середня пенсія – 1581,5 грн, межа бідності – 1176 грн). Лідери найчисельніших профспілкових об'єднань країни вважають, що для відновлення конституційного права працівників на своєчасне отримання заробітної плати необхідно здійснити невідкладні заходи для погашення заборгованості з її виплати. Вони по-

відомляють, що профспілки розробили проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення своєчасної виплати заробітної плати», яким передбачено посилення відповідальності посадових осіб підприємств за порушення трудового законодавства та захисту економічних інтересів працівників у разі затримки заробітної плати. СПО просить розглянути зазначений законопроект та внести його до Верховної Ради відповідно до регламенту. Лист підписали Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий, голова Федерації профспілок транспортників Вадим Ткачов, голова Конфедерації вільних профспілок України Михайло Волинець, голова Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок Анатолій Широков, голова Об'єднання всеукраїнських профспілок і профоб'єднань «Єдність» Анатолій Онишук.

ОФІЦІЙНО

ПРОФСПІЛКИ ВВАЖАЮТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕНСІЙНОЇ ПРОГРАМИ З 1 СІЧНЯ 2016 РОКУ ПЕРЕДЧАСНИМ

Про це йдеться в листі Спільного представницького органу (СПО) об'єднань профспілок до Мінсоцполітики.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ, після обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів

нарахування пенсій» в Мінсоцполітики та під час зустрічі з профспілковою стороною СПО об'єднань профспілок запропонував доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням профспілкових зауважень та пропозицій.

Докладніше про це читайте на сайті «ПВ» psv.org.ua

ПЛАТФОРМА

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ – ЗАВДАННЯ ДЛЯ УСЬОГО СУСПІЛЬСТВА

16–17 квітня у Києві тривала Установча зустріч Платформи громадянського суспільства Україна–ЄС, на якій було започатковано громадську платформу, що об'єднала роботодавців, профспілки та інші некомерційні організації з України та Європейського Союзу. Разом вони здійснюватимуть моніторинг та робитимуть умов євроінтеграції України.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Олена ОВЕРЧУК
«ПВ»

Платформа громадянського суспільства складається з представників громадських організацій, асоціацій роботодавців та профспілкових об'єднань як з України, так і з ЄС, і покликана забезпечувати громадський контроль та сприяти імплементації Угоди. Платформа збиратиметься двічі на рік, по чергово у Брюсселі та в Києві, і стане майданчиком для обміну думками щодо найважливіших питань, які турбують громадянське суспільство в рамках процесу імплементації. Платформа надаватиме свої рекомендації Раді асоціації Україна–ЄС та іншим керівним органам влади в Україні та ЄС, а також інформуватиме про них широкі громадськість.

Спільний орган громадянського суспільства, створений відповідно до статей 469–470 Угоди про асоціацію, зібравшись на Установчу зустріч у Києві після складного річного підготовчого процесу, оголосив про офіційний початок своєї діяльності.

На урочистому відкритті Установчої зустрічі серед інших виступили тимчасовий координатор української сторони Платформи громадянського суспільства Україна–

ЄС Олександр Сушко, президент Офісу з питань Східної Європи Європейського економічного та соціального комітету Анджей Адамчик, голова Представництва ЄС в Україні Ян Томбінські, заступник міністра Кабінету Міністрів – директор Урядового офісу з питань європейської інтеграції Наталія Гнидок, член керівного комітету Форуму громадянського суспільства східного партнерства Кшиштоф Бобінські.

Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий у своєму виступі наголосив, що ФПУ підтримує паритетність у Платформі громадянського суспільства. Він вважає, що для представництва у Платформі і права участі у виборчому процесі організація має відповідати певним критеріям. Це насамперед те, що має діяти реальна організація. Вона має мати певну розгалуженість, репрезентативність, чисельність та обов'язково брати участь у колективних переговорах. Григорій Осовий наголосив: «Однією з важливих функцій профспілок є саме представництво і захист законних прав та інтересів працівників. Участь в колективних діях на захист цих прав та інтересів – визначна світова профспілкова спільнота діяльність професійних спілок». Григорій Осовий позитивно оцінив той факт, що в робочих групах Платформи діє паритетність представництва груп інтересів і

те, що спостерігається намагання зберегти формулу створення тематичних груп для того, аби мати не тільки представництво, а й реально працювати. Що стосується статусу керівників тематичних груп і тих, хто їх представлятиме, Голова ФПУ зазначив, що вирішено, що не менш ніж по одному представнику в кожній із шести груп будуть представники груп інтересів, у тому числі профспілок, роботодавців. Це надзвичайно важливо, бо саме вирішення соціальних проблем, захист соціально-економічних прав та інтересів працівників є головним пріоритетом для профспілок.

Учасники також підискутували та прийняли рішення щодо принципів діяльності Платформи громадянського суспільства, Регламенту, плану дій, її методів, цілей на 2015 рік та плану дій після Установчої зустрічі. Відбулися консультації з українськими органами влади та представництвом ЄС щодо співпраці в рамках впровадження Угоди про асоціацію. Крім того, учасники обговорили прогрес в імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, розвиток відповідних інституційних механізмів та форм для залучення громадянського суспільства.

Найближчим часом складатиметься план дій до листопада 2015 року. Фіналізація регламенту триватиме до кінця квітня 2015 року.

ФОРУМ

ШУКАЄМО НОВІ ФОРМИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Які чинники впливають на стан та ефективність соціального діалогу в країні, що допоможе вдосконалити систему соціального партнерства у державі і яким чином профспілкам слід змінити свою роботу – за обговорення цих непростих, але надзвичайно важливих питань взялися учасники Профспілкового форуму агропромислового комплексу Київської області, який відбувся 21 квітня у приміщенні Київської ОДА.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ, у Форумі взяв

участь і виступив заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, голова Київської ради професійних спілок Валентин Кононенко. Відкриваючи захід, голова Київської обласної державної адміністрації Володимир Шандра привітав голів районних і первинних профспілкових організацій профспілки працівників АПК сільськогосподарських підприємств області.

Губернатор запевнив присутніх у тому, що він готовий до відкритого діалогу, розповів про власне бачення шляхів тристоронньої співпраці влади, профспілок і представників бізнесу. «Хотілося б побажати, щоб лави профспілок збільшувалися і профспілки ефективно захищали інтереси працівників. Люди мають відчувати, що профспілка – саме та організація, яка, як дієва сторона соціального діалогу, здатна відстояти інтереси простого працівника. Профспілки мають бути в авангарді нашої спільної роботи, тоді країна неодмінно розвиватиметься», – наголосив Володимир Шандра.

Заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк висловив переконання, що соціальний діалог, за європейським досвідом, є ефективним і напевно єдиним механізмом унеможливлення соціальних потрясінь. Він згадав бурхливі події листопада 2013 року, які привели до Революції Гідності, однією із причин якої, на думку Сергія Кондрюка, стало багаторічне негідне ставлення до громадян України, передусім у сфері праці. Відтепер, за словами профспілкового керівника, одним з головних завдань для реалізації ідеалів революції є консолідація влади, профспілок та бізнесу. Про стан соціально-партнерських відносин у Київській області розповів голова Київпрофради Валентин Кононенко, який позитивно оцінив укладення територіальної угоди про співпрацю між сторонами соціального діалогу, а також галузеві угоди, які також забезпечують соціальне партнерство. «На жаль, в області вже тривалий час не діє тристороння соціально-економічна рада, і це з вини урядової сторони, – сказав він. – Роботу ради потрібно поновлювати, тому що вона сприяє вирішенню багатьох проблем».

Під час виступів делегатів Форуму здебільшого йшлося про необхідність модернізації сільгоспвиробництва, налагодження переробки здобутої продукції, що сприятиме створенню нових робочих місць, а також неодноразово порушувалося питання про факти ліквідації профспілкових організацій, що останнім часом є неабиякою проблемою для підприємств агропромислового комплексу, бо інвестори, в тому числі іноземні, та керівники підприємств перешкоджають діяльності профспілок на місцях. Київська обласна профспілка працівників АПК спільно з департаментом агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації та Київською обласною організацією профспілки працівників харчової та переробної промисловості, які виступили організаторами проведення профспілкового Форуму, визначили такі його завдання:

– налагодження співпраці між Київською обласною профспілкою працівників агропромислового комплексу та Київською обласною державною адміністрацією; – визначення подальших спільних дій у сфері соціального захисту працівників підприємств агропромислового комплексу задля зростання добробуту Київської області та розвитку демократичних засад здійснення самоврядування відповідно до європейських стандартів та цінностей. За оцінкою голови Київської обласної профспілки працівників АПК Катерини Барішевої, чого вдалося досягти: «Ми здатні вести соціальний діалог, і в цьому ми переконалися сьогодні під час роботи Форуму, – сказала вона. – Тож нас чекає кропітка повсякденна робота». Основні завдання щодо перспектив співпраці викладено у Зверненні профспілки АПК до КОДА, яке Катерина Барішева у присутності делегатів передала губернатору Київщини.

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

ГЕНЕРАЛЬНА УГОДА МАЄ БУТИ ЕФЕКТИВНИМ ІНСТРУМЕНТОМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРАЦІ

На цьому акцентували представники профспілкової сторони під час засідання Спільної робочої комісії для ведення колективних переговорів і підготовки проекту Генеральної угоди на новий строк, що відбулося 20 квітня в Міністерстві соціальної політики України.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ, вів засідання керівник групи повноважних представників сторони органів виконавчої влади, заступник міністра соціальної політики Віктор Іванке-

вич. У західі взяли участь та виступили керівник Робочої комісії об'єднань профспілок, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк та керівник групи повноважних представників сторони роботодавців, заступник Голови Федерації роботодавців України

Олексій Мірошніченко. Крім того, на західі також були присутні члени робочої групи сторони профспілок, роботодавців та органів виконавчої влади, представники секретаріату Національної тристоронньої соціально-економічної ради, фахівці

міністерств та відомств. Учасники обговорили низку питань щодо форми, змісту та строку дії Генеральної угоди на новий термін. До дискусії долучилися керівники сторін, керівники та члени робочих груп. Вони обговорили питання строку дії Генеральної угоди, формат викладення зобов'язань сторін у проєкті Генеральної угоди (спільні зобов'язання або розподілені за сторонами), строк ведення переговорів з підготовки проєкту Генеральної угоди з урахуванням часу, що необхідний для врегулювання розбіжностей.

ЗРОБЛЕНО ПЕРШІ КРОКИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

16 квітня відбулося засідання Національної тристоронньої соціально-економічної ради за участю Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка. У заході також взяли участь очільники міністерств і відомств, Національний координатор МОП в Україні Сергій Савчук, представники територіальних соціально-економічних рад, Адміністрації Президента України, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, Національної служби посередництва і примирення, роботодавці та профспілки, науковці.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Відкрив засідання голова Національної тристоронньої соціально-економічної ради Павло Розенко.

На початку свого виступу про стан і перспективи соціально-економічного розвитку України на 2015–2016 роки в контексті започаткованих реформ і курсу держави на євроінтеграцію Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк повідомив про особисту готовність до ведення конструктивного діалогу як з роботодавцями, так і профспілками, а також оголосив про початок поновлення соціального діалогу в інтересах громадян України. Він зазначив, що Уряду вдалося зменшити зовнішній борг країни з 72 до 69 млрд доларів. Аби стабілізувати ситуацію, наголосив Арсеній Яценюк, Уряд змушений був вживати радикальних кроків, «у тому числі тих, що не мають позитивного сприйняття в країні, оскільки пов'язані із соціальною реформою».

Водночас Глава Уряду підкреслив, що Кабінету Міністрів вдалося забезпечити виплату всіх пенсій, зарплатних плат та соціальних виплат: «Знаю, що рівень пенсій і зарплатних плат повинен бути вищим. Але можу чітко зазначити, що ми платимо тільки те, що заробили. Ми не допустили «прострочень» чи заборгованостей. Ми готуємо підґрунтя для того, щоб українська економіка запрацювала, заробила, і соціальні стандарти в країні як наслідок економічного зростання збільшувалися». Він також нагадав, що в парламенті були ухвалені запропоновані Урядом зміни до податкового законодавства, якими підвищено податки на найбільш прибуткові, так звані олігархічні види бізнесу: «Ситуація така, що всі повинні витрачати зусилля і гроші, щоб стабілізувати ситуацію в країні. Саме тому ми підвищили податки на найбільш прибуткові види бізнесу. Насамперед це стосується сектору енергетики – газу, нафти. Ми підвищили подат-

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК, ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ:

«Знаю, що рівень пенсій і зарплатних плат повинен бути вищим. Але можу чітко зазначити, що ми платимо тільки те, що заробили».

ки на піддакцизні товари, корисні копалини. Це не робилося протягом двох десятиріч років. Усвідомлюю, що низка представників роботодавців не зовсім сприймають цю позицію. Але час, коли мільярди доходи від енергетики і видобутку корисних копалин йшли в приватні кишені, закінчився. Країна в стані війни. Прошу не тільки розуміння, а й виконання рішень Уряду, що необхідні для країни. Настав час спільно до державного бюджету, а не в офшорні компанії».

Країні потрібні дієві реформи, які вже розпочато. Дуже хотілося б побачити їх результати завтра, але існує часовий лаг. Польща 20 років тому пішла тим самим шляхом. Тож Глава Уряду закликав роботодавців і профспілки надати підтримку та допомогу в закладенні фундаменту для подальшого економічного зростання країни. Для цього, насамперед, необхідна «стабілізація державних фінансів». І якщо торік на єдиному казначейському рахунку було 108 тис. грн, то сьогодні вже близько 30 млрд грн. Цей факт, наголосив Арсеній Яценюк, свідчить, що Уряду «вдалося зробити суттєві кроки з демонополізації, деолігархізації і покращення збору податків».

«Розвиток промисловості і внутрішнього ринку – це завдання цього і наступних урядів. У поточному році ми очікуємо, що виконання програми з нашими міжнародними кредиторами дасть змогу залучити декілька мільярдів доларів від таких установ, як Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк. Це міжнародні фінансові організації, які надають не кредити під «соціалку», а кошти під розвиток економіки. А саме: будівництво доріг та інфраструктурних проектів, модернізація газотранспортної системи. Це план на 2015 рік. Ми з вами повинні сформувати базу для того, аби 2016 рік став першим роком економічного зростання. Ми дуже обережно оцінюємо перспективи наступного року. Проте

наші прогнози і Міжнародного валютного фонду збігаються. І Уряд, і МВФ очікують 2% зростання валового внутрішнього продукту», – зазначив Глава Уряду.

Профспілкова сторона висловила занепокоєння з приводу подальшого падіння рівня життя громадян. У своєму виступі заступник співголови НТСЕР від профспілкової сторони Сергій Кондрюк закликав учасників засідання до запровадження соціального діалогу, що має відповідати європейським і соціальним стандартам. Звертаючись до Арсенія Яценюка, Сергій Кондрюк наголосив на тому, що працююча людина не повинна бути бідною, як це нині відбувається в нашій країні, тому що в такому разі працювати в Україні стає недоцільним: «Давайте спробуємо сказати про складне людською мовою. Спочатку декілька риторичних запитань. Чи хворі в нас економіка і «соціалка»? Ну, напевно, хворі, судячи з того, що ми почули з вуст Прем'єр-міністра. А чим і наскільки? Чому в нас уперто ігноруються потреби чесної діагностики? Підкреслюю: чесної діагностики. Давайте спробуємо поставити собі запитання не виключно бізнесові і не «рискою», як сказав Арсеній Петрович, стосовно соціальної проблематики. Давайте спробуємо сказати чесно, які у нас рівень, масштаби і глибина бідності в Україні. Хочу наголосити, що ми не можемо це зробити публічно, тому що Уряд подав, а Верховна Рада затвердила штучно спотворену вартісну величину державного стандарту прожиткового мінімуму, з грубим порушенням Конституції і Закону України про державні стандарти і гарантії. Напевно ви знаєте, що в державному бюджеті ця величина складає 1218 грн. Арсеній Петрович – серйозний, глибокий економіст, але я впевнений, що й він не дасть відповіді, чому 1218, а не, приміром, 1337 грн. Отак просто: одні «зі стелі» взяли, а інші продовжують її пролонговувати. А я хочу підкреслити, що це – прожитковий мінімум, який є державним стандартом.

Арсенію Петровичу, напевно, Ви погодитесь із тим, що навіть в умовах кризи стандартний метр має становити 100 см, 1 кг українського сала має важити 1000, а не 600 г. Я розумію, що в економіці є проблема із забезпеченням гарантій, скажімо, мінімальної заробітної плати чи мінімальної пенсії, але це не привід спотворювати стандарти. А той стандарт був створений у найбільш голодному 2000 році і вже 15 років жодним Урядом не переглядався.

Давайте чесно визнаємо, навіть на сайті Міністерства соціальної політики це визначено, що прожитковий мінімум для працездатної особи становить 1840 грн. А якщо правильно порахувати, як це зробили профспілки разом з роботодавцями, він має становити 2027 грн. Так давайте скажемо, що у нас мінімальна заробітна плата не відповідає прожитковому мінімуму і складає, приміром, 60%, давайте бути чесними. Але тоді потрібно визнати, що ми грубо порушуємо Конституцію».

Сергій Кондрюк наголосив на тому, що в доповіді Прем'єр-міністра він не почув жодної позитивної соціальної перспективи стосовно змін на ринку праці. «Падіння реальної заробітної плати – це падіння платоспроможності кінцевого споживача. А що таке падіння платоспроможності кінцевого споживача? Це відсутність попиту на вітчизняні товари та послуги: ЖКГ, хлібопекаря... До речі, в Києві шестеро зменшилось виробництво ковбас, а чому? Та тому що її вже ніхто не може купити. І це обвал внутрішнього ринку. Напевно, неможливо відразу провести багато реформ, але доки ми не перестанемо говорити, що заробітна плата – це проїдання, а не інвестиції в розвиток платоспроможного внутрішнього ринку, ми будемо спостерігати ситуацію, як оця ганебна, а б сказав, злочинна політика дешевої робочої сили домінує. Не приїде в Україну з інвестиційного бізнесу ніхто, доки буде знати, що тут є порохова бочка соціального вибуху!

А це означає, що потрібна політика висококонкурентної, високооплачуваної, високопрофесійної праці, чого в нас, на жаль, не спостерігається», – заявив він.

Сергій Кондрюк звернув увагу Арсенія Яценюка й на те, що у США практично кожен виступ Президента або високопосадовця починається з показників ринку праці. І зажадав, аби Прем'єр-міністр у своїх виступах, у кожному рішенні Уряду чи законопроекті чітко зазначав, які тенденції відбуваються на ринку праці. Показники, які фіксує державна служба зайнятості – 2% і МОП – 10%, насправді вдвічі нижчі за реальні. І це потрібно обговорювати окремо.

Наступне питання – суцільна антисоціальна хвороба заборгованості із заробітної плати, а всі пропозиції профспілок щодо її подолання владою, на жаль, не сприймаються. Заступник співголови НТСЕР розповів і про інші позитивні пропозиції, напрацьовані профспілками для подолання соціальної несправедливості в країні, які досі залишаються без відповіді. Він також запропонував Главі Уряду запровадити регулярні та системні зустрічі, соціальний діалог, який має повністю відповідати європейським традиціям, і висловив сподівання, що ті пропозиції, які профспілки неодноразово озвучували, нарешті знайдуть відображення у рішеннях НТСЕР.

Своє бачення вирішення болючих проблем висловили й інші учасники наради. За оцінкою співголови НТСЕР від профспілкової сторони Григорія Осового, нарешті було зроблено необхідні кроки з боку Уряду, роботодавців і профспілок для вирішення надзвичайно важливого для суспільства завдання – узгодження спільних дій щодо економічного та соціального розвитку країни в 2015–2016 роках. Профспілкова сторона запропонувала вважати нинішнє зібрання першим етапом обговорення, а після опрацювання всіх пропозицій і вироблення спільної позиції провести друге засідання НТСЕР у середині травня.

**2027
грн,**

ЗА ПІДРАХУНКАМИ
ПРОФСПІЛОК І
РОБОТОДАВЦІВ, МАЄ
СТАНОВИТИ
ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ

РОЗМОВА ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ СЕРГІЄМ КОНДРЮКОМ

16 квітня на засіданні Національної тристоронньої соціально-економічної ради за участю Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка виступив заступник Співголови НТСЕР, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, який зацентрував, що «з грубим порушенням Конституції і закону України про державні стандарти і гарантії Уряд подав, а Верховна Рада затвердила штучно спотворену вартісну величину державного стандарту прожиткового мінімуму», і підкреслив, що «праця для працівників має бути рентабельною». Про складне людською мовою – детально у нашому інтерв'ю.

– Сергію Михайловичу, проблема справедливого визначення прожиткового мінімуму, як і інших соціальних стандартів, не нова. Відомо, що тільки активна позиція профспілок примушувала владу і політиків звертати увагу на цю проблему. Як це відбувалось?

– Ще в 90-ті роки, коли Україна переживала гіперінфляцію й українці день у день ставали біднішими, профспілки шукали будь-які можливості для визначення державних критеріїв, які могли б показувати, що так звані неоліберальні ринкові перетворення, обмежуючи трудові доходи працівників, мають зупинитися на якомусь рівні, або навпаки, почати досягати певної планки. Тоді й виникла ідея ініціювання і лобювання прийняття парламентом України певних державних соціальних гарантії і стандартів. Це була доволі складна, копійка і, водночас, непопулярна робота.

Однак, завдяки консолідації профспілкового руху і здорових суспільних сил, підтримці значної кількості науковців, передусім у сфері демографії, медицини, освіти, і навіть певної частини роботодавців, нам вдалося переконати народних депутатів, тож був схвалений край важливий і на сьогодні Закон про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії.

– Яка принципова відмінність цього документа, чому він має цінність і зараз?

– Насамперед, цей закон визначив, що серед соціальних стандартів є прожитковий мінімум для різних категорій населення: працездатних осіб, пенсіонерів, дітей різного віку. Цей стандарт складається з певного набору товарів і послуг, що необхідні для мінімального виживання людини. На основі цих стандартів створено копчик товарів і послуг. І достатньо в будь-який день поставити під конкретний рядок цього стандарту ціну, й ми будемо знати, скільки в грошовому вимірі він коштує на сьогодні.

Розуміючи, що цей стандарт створений у найбільш «голодний» період розбудови України, бо 2000 року була найнижча споживча вартість трудових доходів, пенсій українців, у закон заклали норму певного перспек-

Уряд і парламент вимагають від українців недоїдати майже вдвічі

тивного розвитку, яка передбачала, що не рідше ніж раз на п'ять років державні соціальні стандарти мають переглядатися з урахуванням певних позитивних змін в економіці з метою розширення цих мінімальних наборів їжі, одягу, послуг. Однак, ситуація з виконанням цієї норми виявилася, напевно, найгіршою з усіх законів України. І сьогодні, в 2015 році, ми констатуємо, що жодного разу за ці минулі п'ятиріччя так і не було виконано згадану норму закону, й Кабінет Міністрів України так і не прийняв оновлені, осягнені та «цивілізовані» державні соціальні стандарти, передусім щодо прожиткового мінімуму.

– Чому таке значення надається саме прожитковому мінімуму?

– Тому що прожитковий мінімум є основною базою для формування державних соціальних гарантії. Він є основою при визначенні житлових субсидій, державної допомоги, для діагностики рівня і масштабів бідності в країні. Тому його зниження призводить до колосальних розмірів бідності серед працюючих. Зазначеним вище законом встановлено, що мінімальні пенсії та зарплата не можуть бути нижчими за прожитковий мінімум. Вони мають гарантувати більш гідний рівень життя, ніж на рівні мінімального споживання.

Таким чином, з 2000 року ми користуємося надзвичайно низькими нормами споживання. І трагізм ситуації полягає в тому, що й ці наднизькі норми на сьогодні не забезпечуються. Невиконання норми закону про перегляд державних соціальних стандартів вимагає закон. З ін-

шого боку, з 2000 року почалося економічне відродження. Економіка демонструвала непогані норми зростання, водночас цей стандарт не переглядався. І тому в 2011 році, після тривалих і численних перемовин з урядовцями, нами було прийнято рішення вжити такий механізм, як судові процедури, аби примусити уряд виконувати закон. Мною фактично було подано позов до суду про бездіяльність Кабінету Міністрів, Міністерства соціальної політики, які не виконували закон і на своїх сайтах публікували штучно занижені розміри цього державного соціального стандарту. Однак під певним тиском, який у ті роки був нормою, зазначений позов не був реалізований.

Водночас у цей період відбувалося грошове зростання прожиткового мінімуму, а відтак, і зростала мінімальна заробітна плата, тож гострота цього питання дещо пом'якшилась. Так було до кінця 2013 року. З грудня 2013 року прожитковий мінімум фактично заморозили. У 2014 році були певні обґрунтування такого рішення через надскладні події на сході України, кризову ситуацію в країні, спустошений бюджет.

– Але нині багато говорять про соціально-економічну кризу...

– Ми хотіли б чітко й однозначно зазначити, що жодна криза не може змінити стандарт. Якщо один метр має 100 сантиметрів, то він і в кризу має 100 сантиметрів. Жодним чином не можна змінювати такий стандарт, як прожитковий мінімум. Він має розраховуватися як стандарт. Чи можуть державні гарантії, мінімальна зарпла-

та, мінімальна пенсія повністю забезпечити дотримання вимоги про те, що вони мають бути не меншими, ніж прожитковий мінімум – хоча це і неправильно, але суто з економічної точки зору, тут могла б бути дискусія. Але уряд приймає фантастично цинічне рішення: він заморозує не тільки мінімальну зарплату й мінімальну пенсію, а й номінальну грошову величину прожиткового мінімуму. На сьогодні, якщо розрахувати величину мінімального прожиткового мінімуму за діючим законодавством України, вона складає 2027 грн. Водночас у держбюджеті зазначена інша цифра – 1218 грн.

Уряд і парламент вимагають від українців недоїдати і недо-споживати майже вдвічі, недо-плачувати комунальні послуги

І буде прийнято оновлений Закон «Про державні соціальні гарантії», який би показував тренд руху України до Європи. В іншому випадку ми продовжимо нашу роботу з Конституційним Судом України про визнання неконституційними дій Кабінету Міністрів щодо визначення в його поданнях до Верховної Ради основоположних, бюджето-утворюючих показників, таких як прожитковий мінімум, мінімальні зарплата та пенсія.

Що стосується позову до Кабінету Міністрів про невиконання ним своїх обов'язків, то я прогнозую, що таких позовів побільшає. Бо замість того, щоб виконати закон, урядовці починають із своєї «хворої голови» перекладати проблеми на інших. Начебто їм заважають соціальні партнери. Але саме соціальні партнери надають уряду свої пропозиції стосовно прожиткового мінімуму. Так, уряди змінюються, але є принципи правонаступництва. І чиновники мають виконувати свої обов'язки перед працюючою людиною.

– Які ще кроки і механізми можуть запропонувати профспілки, зокрема ФПУ, окрім звернення до Конституційного Суду?

– Понад 40 всеукраїнських профспілок і профоб'єднань звернулися до Кабінету Міністрів з вимогою протягом 10 днів дати відповідь на ключові питання щодо порушення конституційних прав у сфері праці, зокрема щодо мінімальної зарплати та прожиткового мінімуму. Крім того, ми долучилися до проектування основ бюджетної політики на 2016 рік – завдання центральних органів виконавчої влади щодо формування фінансової конституції країни.

Ми співпрацюємо з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини Валерією Лутковською, аби вона підтримала нас у захисті права людини на життя, бо прожитковий мінімум – це і є той мінімум, нижче якого життя опиняється під великою загрозою.

Ми звернулися до МОП щодо сприяння в реалізації ратифікованих в Україні конвенцій стосовно відповідних рівнів оплати праці і життя. На наше прохання Україну нещодавно відвідала Місія Міжнародної організації праці, яка фактично підтримала наші пропозиції, мотивуючи уряд до ратифікації Конвенції із соціального забезпечення.

І зрештою, ми працюємо в рамках Угоди про асоціацію з ЄС, де Європейська соціальна хартія вимагає дотримання стандартів оплати праці і пенсійного забезпечення, виконання урядом не тільки торговельних, економічних та бізнесових зобов'язань, а й соціально-трудових. Уважано, що спільними зусиллями, разом із судовими позовами, можливим колективним трудовим спором, певним суспільно-політичним тиском ми примусимо уряд і парламент реалізувати українське законодавство, тим паче в контексті європейського тренду розвитку країни.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

5 МЛН ОСІБ В УКРАЇНІ ДЕ-ФАКТО НЕ МАЮТЬ РОБОТИ

Статистика ринку праці не відображає реального стану речей, – про це заявив голова правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, заступник Голови Федерації профспілок України Сергій Кондрюк на прес-конференції «Стан ринку праці України. Нові підходи у діяльності Державної служби зайнятості», що відбулася 9 квітня в прес-центрі Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ». У заході також взяв участь голова державної служби зайнятості Ярослав Кашуба.

Олена ОВЕРЧУК

«ПВ»

СЕРГІЙ КОНДРЮК, ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ ФОНДУ СОЦСТРАХУ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ, ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ФПУ:

«Без кардинального підвищення заробітної плати, а отже, платоспроможності українського працівника змінити на позитивний тренд розвиток економіки та створення робочих місць просто неможливо».

Близько 18–25%,

ЗА ОЦІНКАМИ ПРОФСПІЛОК, СТАНОВИТЬ РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

вався. Це призвело до того, що українці втратили в середньому 50% доходу. Також, порівняно з аналогічним періодом минулого року, сумарна заборгованість із зарплати зростає майже в 10 разів».

На думку Сергія Кондрюка, для того, щоб кардинально покращити ситуацію на ринку праці, варто провести чесну діагностику ринку праці: «Державна служба зайнятості реєструє ту кількість безробітних, які прийшли в службу зайнятості. І якщо людина відповідає певним критеріям, то її реєструють як безробітного. Але ця цифра вчетверо менше, ніж діагностика, яка визначається за методологією Міжнародної організації праці і показує, що рівень безробіття в Україні вже наблизився до 10% або навіть перетнув цю межу. Варто зазначити, що профспілки оцінюють рівень безробіття в Україні в межах 18–25%, і це суттєво більше, ніж свідчать усі дослідження. Чому ми робимо такі висновки? Бо в нашому розумінні людина є де-факто безробітною, якщо вона місяцями не отримує зарплату. Хіба можна вважати її зайнятою, якщо її робота не приносить доходу? Ми вважаємо безробітною людину, яка працює 1–2 дні на тиждень, а 3–4 дні перебуває у вимушеній відпустці, або працює по півдня. Але навіть без таких людей у нас фактично дещо більше 1 млн безробітних. Крім того, у нас дуже багато тих, хто має трудовий дохід, що просто не дозволяє нормально харчуватися, не кажучи вже про утримання сім'ї. Тому, за нашими експертними профспілковими

оцінками, ми маємо 5 млн осіб, які де-факто не мають роботи і в будь-який момент можуть або прийти в службу зайнятості, або потрапити в тіню економіки, або поповнити лави кримінального світу, або поїхати шукати заробітку в чужі краї. Це дуже великі ризики як для економіки країни, так і для суспільства».

Як же зробити так, щоб безробітних стало менше, а працівників, навпаки, більше? Сергій Кондрюк відповідає: «Мінімальна заробітна плата сьогодні становить 1218 грн, а левова частка вакансій, пропонує державною службою зайнятості, наближається до цієї цифри або, принаймні, вочевидь менша середньої зарплати по країні. За розрахунками Федерації профспілок України, прожитковий мінімум для працездатної особи сьогодні становить 2027 грн. Тож звичайний українець щонайменше на 700 грн недооспоживає (менше купує молока, хліба, ковбаси). А це призводить до того, що заводи і фабрики, які не в змозі реалізувати свою продукцію, скорочують працівників і виводять їх на ринок праці. Тож без кардинального підвищення заробітної плати, а отже, платоспроможності українського працівника змінити на позитивний тренд розвиток економіки та створення робочих місць просто неможливо».

Насамкінець Сергій Кондрюк висловив сподівання, що найближчим часом бізнес разом з профспілками і роботодавцями переконає керівників країни у необхідності збільшення розміру заробітних плат або, принаймні, замороження соціальних стандартів.

СПО

ВИМОГИ ПРОФСПІЛОК ДО УРЯДУ ТА РОБОТОДАВЦІВ

14 квітня на черговому засіданні Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні сформував і затвердив Вимоги до Кабінету Міністрів України щодо встановлення нових соціально-економічних умов праці, невиконання трудового законодавства та положень Генеральної угоди на 2010–2012 роки.

Олена ОВЕРЧУК

«ПВ»

Зокрема, ці вимоги, як повідомив у своєму виступі перший заступник СПО об'єднань профспілок Сергій Кондрюк, стосувалися погашення в повному обсязі заборгованості із заробітної плати на підприємствах; підвищення розміру прожиткового мінімуму, мінімальної зарплати та посадового окладу (тарифної ставки) працівників і тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з метою компенсації їх інфляційного знецінення у 2014–2015 роках; проведення індексації грошових доходів населення для ефективного захисту трудових доходів, пенсій, соціальних доплат та страхових виплат в умовах високого рівня інфляції; забезпечення повноцінного державного нагляду за станом безпеки та гігієни праці на всіх підприємствах, незалежно від форми власності, та вжиття дієвих заходів для зменшення виробничого травматизму, передусім із смертельними наслідками; відновлення санаторно-курортного лікування працівників та оздоровлення дітей як ефективного засобу профілактики захворювань та збереження трудового потенціалу нації; поновлення соціальних прав та соціальних гарантій працівників, пенсіонерів, чорнобильців, дію яких призупинено у 2015 році; виконання пунктів Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної

політики і трудових відносин в Україні на 2010–2012 роки щодо здійснення соціального діалогу в процесі розроблення проектів законів України та інших нормативно-правових актів у сфері соціальних, економічних, трудових відносин, а також соціального захисту та досягнення узгодження інтересів і позицій сторін угоди. У виступах членів СПО об'єднань профспілок також зазначалося, що держава, як роботодавець, уже більше 5 років нівелює право на гідну оплату праці та достатній життєвий рівень працівників бюджетної сфери, зберігаючи розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника і тарифного розряду ЄТС меншим за мінімальну заробітну плату. При цьому грубо порушуються статті Закону України «Про оплату праці» та Кодексу законів про працю, якими визначено, що тарифна ставка робітника і тарифного розряду встановлюється у розмірі, який перевищує законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати. Із січня 2013 року базовий тарифний розряд ЄТС заморожено на рівні 852 грн. Його збільшення планується Урядом з грудня 2015 року до 1012 грн у зв'язку із зростанням розміру мінімальної заробітної плати. Однак офіційного рішення щодо цього наразі не прийнято. СПО об'єднань профспілок також затвердив Вимоги до Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні щодо невиконання законодавства про працю та положень Генеральної угоди на 2010–2012 роки.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

З'їзд ШАХТАРІВ

Врятуємо вугілля – врятуємо Україну

21 квітня в столичному Міжнародному центрі культури і мистецтв пройшов III з'їзд шахтарів України, в роботі якого взяли участь 800 делегатів – представників трудових колективів вугледобувних підприємств. Головну увагу учасники форуму приділили обговоренню питання, чи потрібна Україні вугільна галузь, а також закликали керівництво країни до вирішення проблем гірників. Ініціаторами з'їзду виступили Профспілка працівників вугільної промисловості України та Незалежна профспілка гірників України.

Тетяна РУБАН
«ПВ»

На з'їзді були присутні міністр енергетики та вугільної промисловості України Володимир Демчишин, генеральний директор компанії ДТЕК Максим Тимченко, Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий, народні депутати України, генеральні директори вугільних підприємств, мери шахтарських міст, представники всеукраїнських галузевих профспілок.

Головні вимоги, які висували учасники форуму, – повернути державну підтримку галузі, встановити справедливий ринкову ціну на вугілля, рівноцінну тій, за якою воно імпортується з-за кордону, прийняти плани розвитку паливно-енергетичного комплексу в цілому, а також шахт, де є запаси вугілля.

Відкриваючи зібрання, голова Профспілки працівників вугільної промисловості України Віктор Турманов наголосив на тому, що вся урядова стратегія стосовно вугільної галузі базується на мінімізації поточних бюджетних витрат. При цьому не враховуються елементарні наслідки таких рішень навіть у найближчій перспективі. Так, програми робіт вугільних підприємств на поточний рік складені на основі нереалістичних показників, без ретельного вивчення справ на місцях. Фінансова незбалансованість торкнулася практично всіх підприємств галузі. Багато шахт перебувають на межі повного зупинення через відсутність необхідних матеріалів і засобів для забезпечення технологічного процесу видобутку вугілля. Як результат, працівників масово відправляють у вимушені відпустки, залишаючи їхні сім'ї без засобів до існування.

Віктор Турманов зазначив, що виключення з держбюджету програми підтримки вугільної галузі на часткове покриття витрат із собівартості готової продукції поклало початок системному зростанню заборгованості із заробітної плати, що призводить до фактичного знищення економічно активних вугільних підприємств. Наростають негативні тенденції і в роботі недержавних підприємств галузі, які відчувають труднощі у зв'язку із заниженням рівнем тарифів на електроенергію, що виробляється з українського вугілля, невирішеністю проблеми розрахунків з енергоринок. Запаси вугілля на ТЕС досягли рівня нижче критичного, а по деяких компаніях їх вистачить лише на кілька днів. Тільки сприятливі погодні умови минулої зими дозволили

запобігти енергетичній катастрофі національного масштабу.

Проблемам трудових колективів галузі присвятили свої виступи Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий, голова Незалежної профспілки гірників України Михайло Волинець, голова Асоціації енергетиків України, экс-міністр палива та енергетики Іван Плячков, керівник міжфракційного об'єднання «Захистимо вугільну галузь», народний депутат Олег Мусій, завізник шахти «Північна» ДП «Дзержинськвугілля», Герой України Сергій Слюсар, голова профкому шахти «Центральна» ДП «Червоноармійськвугілля» Анатолій Дев'ятков та ін.

ІЗ ВИСТУПІВ

Григорій ОСОВИЙ,
Голова Федерації
профспілок України:

«Профспілки, розуміючи дуже складну ситуацію в Україні, весь час виявляли терпимість до дій Уряду. Але разом з тим ми бачимо спекуляції на нашому терпінні. Тому СПО, до якого входять понад 60 українських профспілок, у тому числі Конфедерація вільних профспілок, Незалежна профспілка гірників, прийнято рішення вступити в національний колективний трудовий спір з Урядом. Ми запросили урядовців на засідання Національної тристоронньої соціально-економічної ради. І Прем'єр, і члени Уряду прийшли на це засідання. Але це була розмова більше театральна, яка не принесла конструктивних результатів».

Віктор ТУРМАНОВ,
Голова
Українського профспілки:

«Шахтарі не вірять в обіцянки галузевого міністерства, тож змушені вдаватися до масових акцій протесту на захист своїх законних прав. У березні – квітні цього року практично в усіх вугільних регіонах країни відбулися стихійні акції протесту. Не отримуючи по кілька місяців зарплату, залишивши свої сім'ї без засобів до існування, гірники відмовляються спустатися в шахту, перекривають дороги, проводять мітинги і пікетування».

Іван ПЛЯЧКОВ,
голова Асоціації
енергетиків
України, экс-
міністр палива та
енергетики:

«Я звертаюся до міністра, народних депутатів із пропозицією негайно призначити профільного віце-прем'єра, який займатиметься лише паливно-енергетичним комплексом. Потрібно створити при Уряді міжвідомчу профільну групу чи комітет, до складу якого, крім профільних міністрів, мають входити заступники Генерального прокурора, голови СБУ, міністра внутрішніх справ. Потрібно в найкоротший термін розробити статистичний баланс ресурсів країни, якого сьогодні немає».

Олег МУСІЙ,
керівник міжфракцій-
ного об'єднання
«Захистимо вугільну
галузь», народний
депутат України:

«Програма реформування вугільної промисловості, яку розробило Міністерство енергетики та вугільної промисловості, мала бути обов'язково узгоджена з шахтарями, керівниками підприємств, галузевими профспілками, народними депутатами. Ігнорувати думку людей, особливо після Революції гідності, неприпустимо. Потрібні нові підходи до виходу галузі з кризи. За спільної ініціативи профорганізації та парламентарів невідкладно мають відбуватися зустрічі з Президентом і розгляд питання про гарантування енергетичної безпеки України на засіданні РНБО. Мають бути ухвалені відповідні рішення. Адже непередумані дії Уряду призведуть до знищення національної енергетики».

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

заявою міністра, що ринкова ціна вугілля становить сьогодні близько 1 тис. грн.

III з'їзд шахтарів України затвердив низку вимог до Кабінету Міністрів, Міністерства енергетики та вугільної промисловості, керівників підприємств галузі всіх форм власності. Від Уряду представники трудових колективів, зокрема, вимагають розробити паливно-енергетичний баланс країни і визначити необхідний обсяг видобутку вугілля, джерела постачання палива і ціну на вітчизняну вугільну продукцію, врегулювати кризову ситуацію у вугільній галузі та забезпечити стабільну роботу паливно-енергетичного комплексу. Також необхідно внести зміни до щорічного держбюджету, передбачивши достатній обсяг коштів на держпідтримку, будівництво вугледобувних підприємств, їх технічне переоснащення, гірничорятувальні заходи, а також забезпечити виконання ЗУ «Про підвищення престижності шахтарської праці». Шахтарі наполягають на відновленні роботи Координаційної ради з врегулювання кризової ситуації в галузі та призначенні віце-прем'єра, відповідального за роботу ПЕК, її головою.

Делегати з'їзду вимагають від Міністерства енергетики та вугільної промисловості:

- зупинити діяльність шахт тільки за умови повного відпрацювання запасів вугілля, з обов'язковим фінансуванням робіт із фізичної ліквідації вугільних підприємств і заходів з подолання соціальних та екологічних наслідків ліквідації;
- максимально завантажувати енергетичні потужності теплових електростанцій, що працюють на вугіллі газової групи, проаналізувати можливість переведення на вугілля даної групи ТЕС і ТЕЦ, що працюють на природному газі і вугіллі марок А/Т;
- визначити механізм своєчасної оплати та погашення боргів за спожите вугілля та енергоносії, заборгованості із заробітної плати перед працівниками галузі;
- обов'язково узгоджувати нормативні документи, що стосуються трудових і соціально-економічних прав гірників, з профспілками.

Від керівників вугільних підприємств шахтарі вимагають забезпечити виплату в повному обсязі заробітної плати працівникам у строки, відповідно до трудового законодавства, Галузевої угоди та колективних договорів, а також не допускати зниження фінансування економічних та соціальних програм.

Прийняті на з'їзді документи делегати вирішили надіслати Президенту України, Верховній Раді, Кабінету Міністрів, Міністерству енергетики та вугільної промисловості, керівникам компаній.

**Раїса
Чирва**

оглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

тема номера

Операція «декомунізація»

Верховна Рада ухвалила пакет із чотирьох законів, які стосуються засудження комуністичного режиму, відкриття архівів радянських спецслужб і визнання УПА та інших організацій борцями за незалежність України.

Низку законопроектів спільно з громадськістю розробив Український інститут національної пам'яті. Після того, як закони набудуть чинності, мають бути знесені пам'ятники комуністичним діячам, перейменовані міста та вулиці, відкриті архіви всіх каральних органів СРСР та заборонено радянську символіку.

Як влада планує боротися з комуністичним спадком та чи всі однозначно сприйняли новації – читайте у дослідженні «Профспілкових вістей».

КІНЕЦЬ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ЕРИ

Автори законопроектів майже одностайно називали їх пакетом законів з «невідкладної декомунізації». Невідкладної, бо зволікати далі – злочин. Їх треба було ухвалювати ще після 1991 року. Тоді, можливо, не знадобилась би Помаранчева революція 2004-го та Революція Гідності 2013–2014 років. Напевне, ми не втратили б Крим і утрималися б від воєнного конфлікту на Донбасі. Таку думку висловлюють провідні українські політологи. Професор кафедри політології Києво-Могилянської академії Олексій Гарань стверджує: «Це запізнілий закон. Враховуючи, скільки горя завдав комунізм українському народу, це можна було зробити раніше».

Та краще пізно, аніж ніколи. З іншого боку, закон надто своєчасний. Україна має позбутися міфів про війну, бо вони стали цінною зброєю в руках ро-

сійської пропаганди, яка використовує їх для мобілізації терористів на боротьбу проти нашої держави. Відтак законопроект «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» експерти вважають найактуальнішим з-поміж інших.

Ще один важливий закон – «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років». Нарешті він звільнить з-під опіки сучасних спецслужб документи колишнього КДБ, зробить їх доступність невідворотною. Такі акти є практично в усіх посткомуністичних країнах, що стали на шлях розвинутої демократії.

Законопроект «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» не тільки дає правову оцінку режимів, винних у масових вбивствах на українських землях, а й забезпечує необхідні інструменти для подолання наслідків тоталітаризму. Документ має покласти край існуванню комуністичних організацій в Україні, дасть можливість здійснити перейменування вулиць, названих свого часу на честь людей, винних у репресіях та масових злочинах. А ще дасть старт демонтувати пам'ятники вождям – великим і дрібним, які, окрім усього, ще й спотворюють ландшафти наших міст, селищ і містечок.

Та серед пакета законопроектів, покликаних назавжди покінути з більшовизмом, чи не найвагоміший – закон «Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті». Це, за великим рахунком, наша данина пам'яті всім, хто боровся за незалежність України у

минулому столітті. Держава має визнати людей, завдяки яким стало можливим її існування. Це, наголошують експерти, надзвичайно важливо саме зараз, коли країна знову повстала в боротьбі за незалежність та суверенітет. Тож ті, хто нині зі зброєю в руках відстоює інтереси та цілісність України, мають усвідомлювати, що держава пам'ятає, шанує та цінує своїх синів та дочок.

СЕРПОМ ПО МОЛОТУ

Найскандальнішим опоненти не заборили назвати закон про засудження тоталітарних режимів і заборону їхньої символіки. Документ передбачає перейменування вулиць і міст, пов'язаних з іменами діячів компартії, знесення пам'ятників, зведених на їх честь, а також заборону виробництва та розповсюдження комуністичної символіки. До неї зараховали герб та прапор СРСР, зображення серпа і молота, а також їх поєднання з червоною зіркою. Багато хто обурюється, що відтепер ветерани не зможуть одягти свої нагороди, на яких є герб СРСР. На це, до слова, вказували й депутати, які голосували за закон. Приміром, нардеп Дмитро Тимчук уже готує зміни, у яких чітко зазначатиметься, що заборона жодним чином не стосується ветеранських нагород. Окрім того, у законі мають ретельно прописати винятки із заборон, які зараз можна тлумачити двояко. Радянська символіка зберігається на пам'ятниках і пам'ятних знаках, могилах, надгробках. Також дозволяється особистий збір та зберігання предметів з такою символікою з метою колекціонування. Тобто зберігати нагороди вдома точно не заборонено, а от стосовно

Загалом у Другій світовій війні брали участь близько 7 мільйонів українців. Із них близько 6 мільйонів – у лавах Червоної армії, 500 тисяч – в ОУН та УПА, 250 тисяч – в арміях Польщі, Великобританії, Франції та США.

За використання забороненої символіки передбачається покарання у вигляді позбавлення волі до п'яти років. У разі її повторного використання або ж використання представниками влади передбачається покарання терміном від 5 до 10 років.

Війна з пам'ятниками по-українськи

публічної їх демонстрації, у тому числі на свята, маємо сумніви, адже формально закон цього не дозволяє.

Чимало запитань у громадськості й до закону, згідно з яким мають перейменувати міста, села та містечка, назви яких несуть імена сподвижників Леніна-Сталіна. До того ж здійснити зміну вивіски мають у шестимісячний термін від дня набуття чинності законом. Щоправда, грошей у бюджеті на перейменування поки що немає. Швидше за все, кошти мають виділяти місцеві бюджети.

У яку суму може обійтися зміна назв двох обласних центрів – Дніпропетровська та Кіровограда, достеменно не знають навіть в уряді. Експерти самотужки намагаються обрахувати ці суми. За їхніми оцінками, зміна назви міста може сягнути від декількох мільйонів до сотень мільйонів гривень. Залежно від величини міста. Ця сума охоплюватиме витрати на нові дорожні знаки, нові мапи, атласи, вивіски. Для міста з населенням

у 30–80 тисяч на нове ім'я може знадобитися сума в десятки мільйонів гривень. А от для гіганта – міста Дніпропетровська – треба буде понад 100 мільйонів.

«Серп і молот», «червона зірка», профіль Ілліча та вулиці імені «головних пролетарів» мають відійти у минуле. Народні депутати налаштовані рішуче. Тож уповільнення глобальної декомунізації точно не буде. Відтак вулиці імені Фрунзе, Артема, Орджонікідзе, Леніна, Свердлова зникнуть з українських мап. А це в середньому по 30 вулиць у більшості міст – великих чи малих.

Замість комуністичної з'явиться державна символіка України. Список об'єктів мають скласти до 28 червня. А до Дня Незалежності планують повністю позбутися символів тоталітарного режиму. Щоправда, законопроект, ухвалений 9 квітня, Президент іще не підписав.

Та у більшості міст вердикту глави держави чекати не стали. Активісти продовжують ламати пам'ятники вождю і

тим, хто його оточував та завдав неправної шкоди українському народу.

ЧЕРВОНІ МАКИ ДО 8 ТРАВНЯ

Вперше в Україні особливою датою стане і 8 травня, яке відзначається в усій Європі як День капітуляції нацистської Німеччини. Цей день тепер – День пам'яті та примирення, який разом із 9 травня відзначатимуть під гаслом «Пам'ятаємо. Перемагаємо». Відтепер символом пам'яті перемоги та вшанування жертв Другої світової війни стане квітка червоного маку. І в жодному разі не георгіївська стрічка жовто-чорного кольору. Це надто негативний символ, який у свідомості українців асоціюється з війною на Донбасі.

Символічно, що відтепер ми разом зі всією Європою відзначатимемо 8 травня як День пам'яті і примирення, віддаючи шану і ветеранам усіх фронтів, і учас-

никам українського визвольного руху. Символічно, що влада підготувала антикомуністичні закони саме напередодні дев'ятого травня. Це означає, що Україна ступила на шлях «повернення пам'яті» від амнезії злочинів радянської системи і має усі шанси зробити традиційне радянське свято українським. Нинішнього травня лише українська символіка замаярить на вулицях, площах, на телебаченні. Це буде перша реальна спроба відокремити День Перемоги від Радянського Союзу та його історії. Більш того, експерти називають це негласним і своєрідним соціологічним дослідженням на тему сепаратизму в Україні.

Прийняття пакета законів щодо декомунізації України є важливим чинником становлення нової країни. По суті, це зміна людьми своїх традиційних поглядів, новий спосіб мислення, коли поривають з радянським минулим.

Тим часом зміни, задекларовані в законах про декомунізацію, сприймаються населенням неоднозначно. Політологи вважають, що це абсолютно нормально. Кожний має власний погляд на історію. Інша річ, що за пропаганду комунізму, так само як і нацизму, передбачено покарання.

Але як бути з нагородами за війну чи сумлінну працю? Скажімо, та ж зірка Героя Соціалістичної Праці чи Героя війни, не кажучи вже про орден Леніна. На ці запитання у депутатів допоки чіткої відповіді немає. Вони нині зайняті іншою проблемою: чи демонтувати стелю над залом Верховної Ради, котра всіяна серпами й молотами, прапорами й гербами минулої доби? Одні висловлюються за негайну реконструкцію, інші намагаються стримати порив, розуміючи, що ремонт обійдеться в копійчку.

Та чи можна зупинитися на півдорозі, як це сталося після перемоги Помаранчевої революції. Тоді ухвалення законів, спрямованих на декомунізацію та засудження комуністичного режиму, було питанням часу, який Віктор Ющенко успішно згаяв. Майже всі намагання помаранчевої команди знищити радянське минуле зазнали фіаско. Кожна українська ініціатива в гуманітарній сфері за часів Ющенка наштотувувалася на гнівні заяви Кремля. А нині й поготів. Кожен путінський чиновник вважає своїм обов'язком висловити «стурбованість» та «засмученість» намірами України покінчити з більшовицькою ерою.

УРОКИ ЛИТОВСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Литва свого часу постраждала як від націонал-соціалізму, так і від більшовицького комунізму. Тож литовці мають історичне право вимагати поваги до своєї історії. У цій прибалтійській країні процес декомунізації минув швидко й доволі ефективно. Основні пам'ятники вождям та їхнім прихильникам було демонтовано, причому дуже цивілізовано. Не траплялося випадків нічних знесення, не сталося жодного акту цинічного ван-

далізму. Навпаки, діяв чіткий графік, де і коли мають намір змінити назви чи демонтувати пам'ятники. Все відбувалося із неодмінним залученням суспільства, за участю представників місцевої влади та молоді, бо саме вона мала збагнути момент змін, зрозуміти, чому відбувається так, а не інакше.

Влада країни чітко визначила місце, куди мали звозити демонтовану радянську символіку. Пізніше було ухвалено рішення про створення

відкритого музею, де зберігалися не тільки пам'ятники та символи, а й можна було прочитати біля кожного з них пояснення, що означав той чи інший монумент, ким був той чи інший діяч, який життєвий шлях обрав, чому увійшов в історію і за що був з неї ганебно викреслений. Такий собі короткий історичний курс для підрастаючого покоління. Така пояснювальна «записка» до кожного з пам'ятників має бути і в Україні, переконують політологи, які

докладно вивчали уроки литовської історії. Адже коли ми розповідаємо дітям та онукам про «переваги» радянського устрою – це одне. А коли влаштувати їм екскурсію до музею, де стоїть не тільки Ленін, Сталін чи Дзержинський, а й вагон, у якому вивозили людей до Сибіру – це вже геть інше. Або ж список репресованих і загиблих за велінням вождів, де серед безлічі жертв хтось натрапить на ім'я свого діда чи прадіда. З порушниками антикомуністичного

законодавства особливих проблем у Литві теж немає. Спершу траплялися випадки, коли справа доходила до кримінального переслідування. Та дуже швидко люди збагнули, що не варто наражатися на небезпеку, адже держава пильно стежить за дотриманням закону. Загалом комуністичні символи в Литві відійшли у безвість напрощуд швидко. І ніхто за ними не жалкував. Бо цей процес – неминучий, якщо здійснювати його цивілізовано й публічно.

з'їзд

ПРАВАМ ПРАЦІВНИКІВ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ

Відмовитись від антисоціальної політики, односторонніх дій щодо запровадження соціальних і трудових обмежень, невідкладно розпочати діалог з профспілками та роботодавцями для пошуку взаємоприйнятних шляхів подолання існуючих проблем, проведення справедливих реформ в інтересах як держави, так і кожного громадянина закликали Президента, народних депутатів та Уряд делегати VII з'їзду Профспілки машинобудівників та приладобудівників України.

Як повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ, Форум відбувся 15 квітня у Києві.

Перед початком з'їзду його учасники вшанували хвилиною мовчання пам'ять про загиблих за свободу та демократію під час Революції Гідності та Антитерористичної операції на сході України.

На з'їзді виступив заступник Голови ФПУ Сергій Українець. Він наголосив на важливій ролі Федерації профспілок України, її членських організацій, зокрема Профспілки машинобудівників та приладобудівників України, в подоланні проблемних, кризових явищ в економіці та соціальному житті українського суспільства останніх років. Активні та ефективні дії профспілок дали змогу, наприклад, зекономити населенню 40 млрд гривень лише при сплаті коштів за електроенергію. Різниця між тарифами на газ для населення та цінами для промисловості, на чому свого часу наполягли профспілки, дала населенню економію ще на 50 млрд гривень. І це тільки один приклад впливу профспілок на соціально-економічний захист прав та інтересів працівників. Сергій Українець навіть ще декілька красномовних прикладів того, як саме профспілки забезпечили поліпшення умов праці та економію коштів для громадян країни.

«І все це при тому, що члени профспілок платять членські внески лише 1% від своїх доходів. А що зробила для людей за цей період держава, якій вони платять аж 15% податків? – запитав він. – Треба голосно про це говорити. І не соромитися зробленого для працівників у той час, як держава, як бачимо, тільки обкрадає своїх громадян».

В той же час, наголосив Сергій Українець, ФПУ, її членські організації не можуть не реагувати на антисоціальний наступ Уряду, який посилюється. Уряд підвищує ціни і тарифи, при цьому залишаючи замороженою і без того низьку мінімальну заробітну плату. Не відповідають жодним цивілізованим соціальним стандартам прожитковий мінімум, посадові оклади, умови праці, її безпека та оплата, пенсії обмежуються, санаторно-курортне та дитяче оздоровлення за рахунок системи соціального страхування фактично знищуються. Одночасно фактично не виконуються норми вітчизняного законодавства про працю та її оплату, соціальний діалог, положення чинної Генеральної угоди, надзвичайно складно тривають переговори з роз-

політичних умовах. Незважаючи на це, профспілкові організації цілеспрямовано вирішували проблеми у сфері виробництва та соціально-трудових відносинах, а також статутні завдання. Так, використовуючи можливості Генеральної, галузевих угод і колективних договорів, Центральна рада профспілки, виборні органи її організацій наполегливо обстоювали трудові, соціально-економічні права та інтереси спільчан. При цьому були задіяні всі форми соціального діалогу, спільчани долучилися до всеукраїнських протестних акцій профспілок.

Спільна робота виборних органів профспілки та роботодавців щодо реалізації галузевих положень та норм колективних договорів з оплати праці, наголошували промовці, за-

продукції вкрай негативно позначилися на роботі підприємств. Спостерігається різке падіння обсягів виробництва та реалізації продукції, що, у свою чергу, призвело до скорочення робочого часу, звільнення працюючих, зниження заробітної плати, а на окремих підприємствах галузі – до виникнення заборгованості із заробітної плати. На значне зниження економічних показників діяльності підприємств та погіршення матеріального стану членів профспілки суттєво вплинули також високі рівні інфляції та курсова нестабільність валюти.

У доповіді та виступах наголошувалося: поглиблення негативних соціально-економічних процесів спричинене відсутністю ефективних структурних реформ в економі-

Поглиблення негативних соціально-економічних процесів спричинене відсутністю ефективних структурних реформ в економіці та відстороненням нинішніх органів влади від проблем промисловості. Центральна рада профспілки разом з ФПУ неодноразово зверталася до владних структур з цих питань, вносила відповідні пропозиції, але дієвого реагування на них так і не діждалася.

роблення та підписання Генугоди на новий строк.

Заступник Голови ФПУ закликав учасників Форуму до солідарності та активних дій для досягнення головної мети профспілок – забезпечення гідних умов праці та життя людини праці.

У звітній доповіді голови Центральної ради профспілки Анатолія Кубраченка, виступах делегатів з'їзду зазначалося, що діяльність Центральної ради профспілки, профспілкових організацій та їх виборних органів проходила у складних соціально-економічних та

безпечила зростання середньої заробітної плати у звітному періоді працюючих у промисловості членів профспілки удвічі, що в 2014 році становило два прожиткових мінімуми на працездатну особу, на підприємствах сфери технічного регулювання – близько чотирьох прожиткових мінімумів. Разом із тим події, які сталися в Україні в останні два роки: анексія Криму, військові дії на сході України, де розташована значна частина промислового потенціалу країни, розрив торговельних зв'язків з основними споживачами української

ці та відстороненням нинішніх органів влади від розв'язання проблем промисловості. Центральна рада профспілки разом з ФПУ неодноразово зверталася до владних структур з цих питань, вносила відповідні пропозиції, але дієвого реагування на них так і не діждалася.

На з'їзді також відбулися вибори керівних органів профспілки. Головою Центральної ради профспілки переобрано Анатолія Кубраченка, його заступником – Василя Левченка.

Докладніше про це читайте на сайті ФПУ fpsu.org.ua.

КРУГЛИЙ СТІЛ

ВАУЧЕРНА СИСТЕМА ОСВІТИ ТИХ, КОМУ ЗА 45+

Нещодавно за підтримки реформи соціального сектору в Україні відбувся круглий стіл «Програма ваучерів на навчання дорослих: аналіз ситуації, міжнародний досвід та перспективи».

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ДЕПАРТАМЕНТ РОЗВИТКУ ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ АПАРАТУ

ФПУ, за даними Державної служби зайнятості, триває процес трансформації зайнятості, а професійна якість робочої сили стає найважливішим стратегічним товаром. Через «розрив» у кваліфікації дорослого населення люди старшого віку входять у групу ризику з працевлаштування. Так, серед працездатного населення України особи старше 40 років становлять 50% у містах і 62% у сільській місцевості.

Тим часом 20 березня 2013 року Уряд України затвердив Порядок видачі ваучерів для підтримки конкурентоспроможності осіб вище старше 45 років на ринку праці. Ваучер дає особам, які сплачували страхові внески, право на перепідготовку, підготовку на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, спеціалізацію, підвищення кваліфікації у навчальних закладах чи у роботодавця.

Для отримання ваучера особа подає до центру зайнятості заяву, паспорт, трудову книжку (дублікат трудової книжки), документ про професійно-технічну або вищу освіту та реєстраційний номер облікової картки платника податків, з яких у присутності особи знімаються копії, що засвідчуються підписом особи.

Договір про навчання укладається між навчальним закладом та набувачем ваучера протягом 90 днів після його видачі.

Особи, які не мають 15 років страхового стажу, професійно-технічної або вищої освіти, які проходили протягом останніх п'яти років перепідготовку за рахунок коштів Фонду державного соціального страхування України на випадок безробіття або зареєстровані в центрах зайнятості як безробітні, не мають права на ваучер.

Вартість ваучера встановлюється в межах вартості навчання і не може перевищувати десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, визначеного законом на момент прийняття рішення про його видачу. Оплата ваучера здійснюється за рахунок Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, відповідно до його фінансових можливостей.

За статистичними даними центру зайнятості, з 2013 року правом ваучерної освіти скористалося 26,4 тисячі громадян України.

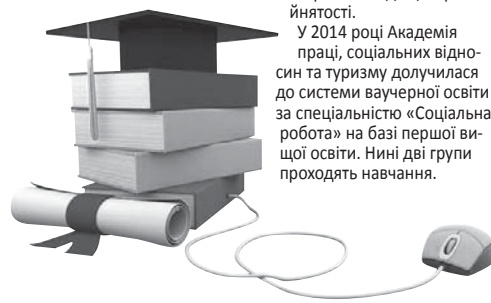
Застосування системи ваучерів має певний міжнародний досвід. Так, приміром, у Франції, Бельгії ваучери застосовуються для оплати послуг у секторі домогосподарств, що сприяє переведенню трудових відносин із неформального сектору в офіційний. У Греції їх використовують для організації медичного обслуговування (проведення діагностики) незастрахованих осіб. У Люксембурзі – для організації надання послуг із догляду за дітьми дошкільного віку чи у позашкільний час.

Попри позитивні наміри держави щодо захисту осіб, які досягли 45-річного віку, маємо низку проблем, які не дають повною мірою реалізувати програми уряду, що були обговорені учасниками круглого столу.

Ваучерна система має великий соціальний потенціал і перспективи розвитку в Україні. Вдосконалення ваучерної системи має стати складовою реформування національної політики на ринку праці в частині активних програм.

Учасники круглого столу також обговорили та запропонували чимало слушних пропозицій до Концепції та плану заходів з удосконалення програми ваучерів, зокрема щодо розширення інформування про ваучери громадян, які звертаються до центрів зайнятості.

У 2014 році Академія праці, соціальних відносин та туризму долучилася до системи ваучерної освіти за спеціальністю «Соціальна робота» на базі першої вищої освіти. Нині дві групи проходять навчання.

СЕМІНАР

КУЛЬТУРА МОВИ – КУЛЬТУРА НАЦІЇ

Під таким гаслом у Києві 2–3 квітня тривав дводенний всеукраїнський науково-практичний семінар для працівників засобів масової інформації. Обговорювалися актуальні питання функціонування української мови у вітчизняних мас-медіа, а також проблеми інформаційної безпеки держави.

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Семінар «Культура мови – культура нації», що його організував Всеукраїнський благодійний фонд «Журналістська ініціатива» спільно з Інститутом журналістики Національного університету імені Тараса Шевченка, Державним комітетом телебачення та радіомовлення України та Національною спілкою журналістів, зібрав науковців, журналістів регіональних ЗМІ, представників столичної преси, студентську молодь, аби обговорити важливі питання підвищення культури мови в українських ЗМІ та привернути до них увагу суспільства.

Проводила форум президент Благодійного фонду Людмила Мех.

Першого дня учасники заходу зібралися в Національному музеї літератури України. Під час дискусії наголошувалося на важливості функціонування державної мови в усіх сферах життя. Про те, яких заходів вживає у цьому напрямі Національна спілка журналістів України, а також про плани подальшої роботи розповів перший секретар спілки Сергій Томіленко. Продовжив обговорення актуальних питань семінару у своєму виступі заступник голови правління Київської організації НСЖУ, член правління Всеукраїнського благодійного фонду «Журналістська ініціатива» Віктор Пасак. Промовець нагадав присутнім слова Ліни Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову».

Далі голова Ради генеральних директорів обласних державних телерадіокомпаній України, генеральний директор Центрального каналу Київської державної регіональної телерадіокомпанії Олександр Савенко порушив болюче питання – наскільки український телерадіопростор є українським і як захистити українську мову в телерадіофері. Він звернув увагу присутніх на те, що нині кількість радіофірів українською мовою є неприпустимо малою (3%) і наголосив, що за 400 років українську мову заборонили багато разів, «проте інфаркт у нашої нації не стався».

Головний редактор Інтернет-видання «BlackSeaNews AP Крим (м. Ялта)» (нині діє у Києві) Андрій Клименко порушив тему «Інформаційне гетто: медійна ситуація в окупованому Криму». Він наголосив, зокрема, на тому, що уряд України має робити все можливе для того, аби підтримувати кримські ЗМІ, адже вони висвітлюють події на півострові з української – державницької позиції. Промовець розповів про інформаційні видання, підготовлені останнім часом, серед яких, зокрема, книга «Стратегія по-

вернення Криму» (над нею працювали експерти Майдану закордонних справ у взаємодії з представниками громадського сектору).

Свого колегу підтримав головний редактор обласної газети «Донецчина» Ігор Зоц, який розповів про нинішню медійну ситуацію на Донбасі. Журналіст зауважив, що жителі східних регіонів досі перебувають під впливом тотальної російської пропаганди, і цьому потрібно протидіяти, послідовно й активно відновлюючи втрачений український інформаційний простір. Це одне з нагальних завдань держави на сході країни. Він зауважив, що на Донецчини діє лише одна україномовна газета і з десять – частково видаються українською.

Про мовностилістичні особливості публікацій в обласній газеті «Запорізька правда», зокрема під час висвітлення участі жителів області у бойових діях на сході України, розповіла головний редактор тижневика кандидат філологічних наук Алла Кобинець.

Тему «Слово блогера в Укрінформі» розкрив голова Київської організації НСЖУ Михайло Сорока. Про власний «редакторський залив на бистрину інформаційного потоку» повідав публіцист, лауреат літературних та мистецьких премій, член правління столичної організації

реценція з проблем функціонування та розвитку української мови «Мова. Суспільство. Журналістика». Участь у заході взяли науковці українських вишів, працівники регіональних ЗМІ, столичної преси, студенти. Вели семінар президент Фонду «Журналістська ініціатива» Людмила Мех, професори-мовознавці Наталія Шумарова та Анастасія Мамалига.

Головний редактор Інтернет-видання «BlackSeaNews Андрій Клименко наголосив на тому, що більшість людей бачить лише зовнішній бік журналістики, але ж є і зворотні «особливості» цієї професії: приміром, у Криму під час окупації та анексії зареєстровано понад 100 випадків побиття журналістів різних національностей. Промовець порівняв Крим із «чорним ящиком» – таким він бачить становище тамтешніх ЗМІ.

Актуальну тему «Мовний чинник сучасної війни» порушив лауреат Шевченківської премії, професор кафедри кіно- і телемистецтва Інституту журналістики Леонід Мужук. Митець вважає, що коли в країні точиться війна важливо, аби мова жила й активно функціонувала. Цю тему конкретизував головний редактор обласної газети «Донецчина» Ігор Зоц.

Цікаво розкрив питання – що для читача є цінністю? – голова громад-

«Потрібні час і чималі зусилля держави, щоб вивести донецчан із хворобливого стану дезінформованості, в який їх ввела російська пропаганда».
Ігор Зоц, головний редактор тижневика «Донецчина»

НСЖУ Сергій Шевченко. Він також звернув увагу колег на деякі найбільш поширені помилки, що трапляються у сучасних публікаціях.

Доцент кафедри мови та стилістики Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ірина Мариненко зробила професійний мовностилістичний огляд публікацій журналу «Журналіст України».

За круглим столом у приміщенні бібліотеки Колегії Павла Галагана Сергій Шевченко подарував музеєві свою нову книжку «Соловецький реквієм», яка містить статті та нарис про письменників національного «розстріляного відродження». Чудові подарунки (книги, випущені на замовлення Держкомтелерадіо України в рамках програми «Українська книга») отримали від НСЖУ всі учасники семінару.

Другого дня захід тривав в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тут відбулася XXI Міжнародна науково-практична конфе-

ренту державного комітету телебачення та радіомовлення України, президент медіа-корпорації «PIA» Олександр Човган. Він презентував низку сучасних платформ для блогів, наголосивши, що Інтернет-блоги є наразі найбільш популярним засобом масової комунікації. Генеральний директор Черкаської обласної незалежної ТРК «Ятрань» Микола Ратушний ознайомив аудиторію зі зразками авторських програм «Мова солов'їна» та «Українська пісня».

Про реальну допомогу мовних семінарів журналістам у їхній практичній роботі говорила у своєму виступі головний редактор українського ділового журналу «Аграрний тиждень. Україна» Наталя Черешинська.

Підбиваючи підсумки форуму, його учасники наголосили на тому, що такі заходи допомагають керівникам редакцій, журналістам, студентам обмінюватися думками та знаходити відповіді на актуальні питання функціонування української мови в освіті, культурі, засобах масової інформації.

ГЛИБИНКА

ТУРБОТА ПРО ВЧИТЕЛЯ – СПІЛЬНА СПРАВА

Важко переоцінити роль учителя в нашому суспільстві. І це не дивно, адже сама природа поклала на нього важливу місію – виховувати молоде покоління. Сіяти в його серці розумне, вічне, добре. Переконаємося в цьому, навідавшись в Андрійковецьку ЗОШ І–ІІ ступенів. Педагогічний колектив тут майже сорок років очолює педагог від Бога, людина, яка по вінця закохана в свою професію, – Франц Б'ялковський.

Валерій МАРЦЕНЮК
Хмельницька обл.

Францове дитинство та юність збігли на Дерзанинщині, у краю мальовничих озер і мрійливих дібров. Син завдячує батькам звичкою вставати до зорі та трудитися не покладаючи рук. Закінчив історичний факультет Чернівецького державного університету. Працював учителем історії Мирутинської ЗОШ І–ІІІ ступенів Славутського району на Хмельниччині. Описля вчителював, був директором Редвенецької восьмирічки Хмельницького району. А коли постало питання, кому очолити Андрійковецьку загальноосвітню школу цього ж району, у відділі народної освіти двох думок не було: тільки Францу Вікторовичу, ініціатором, досвідченому освітянину.

На цій посаді найповніше виявилися найкращі риси характеру Б'ялковського, успадковані від батька-матері, відграновані у вирі педагогічних буднів.

«Франц Вікторович не боїться відповідальності, високоглибий і справедливий, його серце завжди відкрите для тих, хто працює поруч, – розповідає заступник директора школи, колишня його учениця Ольга Хамуляк. – З ним працювати – саме задоволення». Такої ж думки про Б'ялковського і голова профкому школи Ірина Савчук, яка працює вчителем початкових класів, а профлідером обирається от уже 11 років поспіль. «Перед освітою стоять важливі завдання: підготувати школяра до повноцінного життя, плідної праці, озброїти міцними знаннями, сформувати всебічно розвинену особистість, адже сьогодні наші вихованці школярі, а завтра – ім вирішувати проблеми сім'ї, району, країни, – наголосила Ірина Савчук. – І в цьому чимала роль належить профкому». Первинка школи – надійний помічник освітан у їхній нелегкій справі навчання підстаючого покоління. Тісна співпраця дирекції з профорганізацією сприяє забезпеченню стабільної, ефективної діяльності навчального закладу. Щорічно між адміністрацією та профкомом укладається колдоговір, а захист інтересів працівників школи – для первинки понад усе.

Попри чималі труднощі, тут своєчасно виплачуються зарплата, відпускні, матеріальна допомога на оздоровлення, винагорода за сумлінну працю тощо. А коли турбота про вчителя – спільна справа адміністрації та профкому, то й результати маємо вагомі. У стінах школи навчається 47 учнів. Тут усе заохочує до знань. Гарний ремонт приміщення та класних кімнат, багатий фонд бібліотеки, їдальня, спортмайданчик тощо. Завдяки спільним зусиллям Франца Вікторовича та профкому учні мають змогу не тільки гарно навчатися, а й займатися у спортивних секціях, гуртках художньої самодіяльності. Свідченням цього є почесні грамоти, дипломи, інші «трофеї», які вихованці школи вибороли на районних та обласних спортивних змаганнях, престижних конкурсах і фестивалях художньої самодіяльності. Душу і серце віддають своїм вихованцям вчителі Ірина Б'ялковська, Ірина Савчук, Наталія Поляк, Тетяна Красій, Олена Солоненко та ін. А ще доброго слова заслуговує ветеран освіти, колишня вчителька фізики Раїса Баранова, яка нині на заслуженому відпочинку. Надзвичайної душі людина, вона багато років віддала вихованню підстаючого покоління в Андрійковецькій загальноосвітній школі. Кажуть, життя прожити – не поле перейти. Проте, як вважає Франц Вікторович, якщо любиш свою роботу, то часплине непомітно. Здається, лише вчора прийшов до школи, а сьогодні ген-ген скільки літ промайнуло. «Ані на хвилину я не пошкодував, що став вчителем, – ділиться Франц Б'ялковський. – Звісно, як і в кожній професії, тут є свої плюси й мінуси, але я радий, що живу і працюю для людей. А надійний мій помічник – профком».

ПРЕЗУМПЦІЯ ВИНИ

УГОДИ ПРО ПРИМИРЕННЯ ТА ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

? У кримінальному законодавстві існують два види угод: угода про примирення і угода про визнання винуватості. Чим вони відрізняються та який порядок їх укладання?

Угода (правочин) – це домовленість між сторонами, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Статтею 468 Кримінального процесуального кодексу України встановлено, що в кримінальному провадженні можуть бути укладені два види угод.

1. *Угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим (угода про примирення).* Така угода може бути укладена за ініціативою потерпілого, підозрюваного (обвинуваченого). Домовленість щодо угоди про примирення може проводитися потерпілим і підозрюваним (обвинуваченим), захисником і представником, за допомогою іншої особи, погодженої сторонами кримінального провадження. Участь у домовленості не можуть брати слідчий, прокурор або суддя.

Угода про примирення може бути укладена в провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості та в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Слідчий, прокурор зобов'язані повідомити підозрюваного та потерпілого про їхнє право на примирення, роз'яснити механізм його реалізації та не чинити перешкод в укладенні угоди про примирення.

У разі якщо кримінальне провадження здійснюється щодо кількох осіб, які підозрюються (обвинувачуються) у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і угода щодо укладення угоди досягнута не з усіма підозрюваними (обвинуваченими), угода може бути укладена з одним (кількома) з підозрюваних (обвинувачених). Кримінальне провадження щодо особи (осіб), з якими досягнуто угоди, підлягає виділенню в окреме провадження. У разі якщо в кримінальному провадженні беруть участь кілька потерпілих від одного кримінального правопорушення, угода може бути укладена та затверджена лише з усіма потерпілими.

2. *Угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості (угода про визнання винуватості).* Така угода може бути укладена за ініціативою прокурора або підозрюваного (обвинуваченого). Угода про визнання винуватості може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості, тяжких злочинів, унаслідок яких шкода завдана лише державним чи суспільним інтересам. Укладення угоди про визнання винуватості

дозри; наявність суспільного інтересу в забезпеченні швидшого досудового розслідування і судового провадження, викритті більшості кримінальних правопорушень; наявність суспільного інтересу в запобіганні, виявленні чи припиненні більшості кримінальних правопорушень або інших більш тяжких кримінальних правопорушень. Укладення угод про примирення або про визнання винуватості можуть ініціюватися в будь-який момент після повідомлення особи про підозру і до виходу

спрощення і швидкий розгляд кримінальних проваджень; зменшення державних витрат і видатків на розгляд кримінальних проваджень тощо.

Крім того, згідно з положеннями ст. 46 Кримінального кодексу України, особа, яка вперше вчинила злочин невеликої чи середньої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона примирилася з потерпілим та відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду. Така правова

Укладення угод про примирення або про визнання винуватості можуть ініціюватися в будь-який момент після повідомлення особи про підозру і до виходу суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим дає змогу зекономити державні кошти, винній особі – звільнитися від кримінальної відповідальності, а потерпілій стороні – швидше отримати компенсацію за шкоду, нанесену їй унаслідок вчинення кримінального правопорушення.

ті у кримінальному провадженні, в якому бере участь потерпілий, не допускається. При вирішенні питання щодо укладення угоди про визнання винуватості прокурор зобов'язаний враховувати наступні обставини: ступінь та характер сприяння підозрюваного (обвинуваченого) у проведенні кримінального провадження щодо нього або інших осіб; характер і тяжкість обвинувачення (під-

ду суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку. У разі недосягнення згоди щодо укладення угоди факт її ініціювання і твердження, що були зроблені з метою її досягнення, не можуть розглядатися як відмова від обвинувачення або як визнання своєї винуватості.

Завданнями вищезазначених двох угод є: зменшення навантаження на правоохоронні органи й органи судової влади України;

норма є закріпленням способу примирення сторін. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим дає змогу зекономити державні кошти, винній особі – звільнитися від кримінальної відповідальності, а потерпілій стороні – швидше отримати компенсацію за шкоду, нанесену їй унаслідок вчинення кримінального правопорушення.

БЛАГОДІЙНА ДОПОМОГА

ВОЛОНТЕРИ, ЇХНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

? Хто такі волонтери та яким законодавством регулюється їхня діяльність?

Волонтерський рух в Україні регулюється Законом України «Про волонтерську діяльність». Волонтер – це фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги. Відповідно до статті 7 ЗУ «Про волонтерську діяльність» волонтерами можуть бути громадяни України, іноземці й особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах та є деідадними. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника. Особи віком від 14 до 18 років не можуть надавати волонтерську допомогу за напрямками, визначеними абзацами восьмим та дев'ятим частини третьої статті 1 цього Закону, а також у медичних закладах.

Іноземці та особи без громадянства здійснюють волонтерську діяльність через організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері волонтерської діяльності.

Волонтери надають волонтерську допомогу на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з такою організацією чи установою, або без такого договору.

Волонтери можуть надавати волонтерську допомогу індивідуально, при цьому вони зобов'язані повідомляти отримувачів волонтерської допомоги про те, що вони не співпрацюють з організаціями та установами, які залучають до своєї діяльності волонтерів. Волонтери не можуть надавати волонтерську допомогу індивідуально за напрямками, визначеними абзацами сьомим і восьмим частини третьої статті 1 цього Закону.

Волонтер може отримати посвідчення волонтера, здійснюючи волонтерську діяльність в організаціях та установах, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Волонтер має право на: належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням; зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що відповідає отримуваній спеціальності, за згодою навчального закладу; відшкодування витрат, пов'язаних із здійсненням волонтерської діяльності, передбачених статтею 11 цього Закону; інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

Волонтер зобов'язаний: сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності; у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я; у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку); не допускати дій і вчинків, що можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність; дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом; у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором; відшкодувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону.

ОГОЛОШЕННЯ

Вважати недійсним студентський квиток серія KB, № 09611289, виданий Київським національним університетом культури і мистецтв ОСАДЧІЙ Юлії Миколаївні, в зв'язку з його втратою.

На усіх писанках було зображення Богині-берегині. У кожного власне бачення, як саме вона має виглядати

Люстри з крашанок. Надзвичайно захоплює!

Надвечір ця писанка спалахує вогнями

Народні мотиви завжди у тренді

Писанковий фестиваль

Кирило ЛАТИШЕВ, «ПВ»
Фото автора

Писанка вже давно перестала бути лише незмінним атрибутом Великодніх свят. Вона перетворилася на об'єкт мистецтва, полотно для відображення незвичайних орнаментів та візерунків, у яких криються загадки історії народу, настрії, надії та сподівання художників. Маленьке яйце ховає в собі велике мистецтво! Напередодні Великодніх свят повсюдно в Україні проводяться фестивалі писанкарства; вони розвивають народне мистецтво та популяризують традицію розпису великодньої писанки. Один

із таких фестивалів тривав у Києві з 9 по 19 квітня на території Софії Київської.

На святі було представлено близько 50 000 писанок з усієї України. Деревом, прикрашеним писанками на кшталт ялинки, зараз уже мало кого можна здивувати, а от гігантські двометрові люстри із писанок, гадаю, бачили не всі. Тож три таких люстри можна було спостерігати заввишки три метри; неймовірно, але для їх виготовлення розмалювали 7000 писанок. Зустрічала гостей величезна шестиметрова світлодіодна писанка. Біля дзвіниці відвідувачі малувалися двадцятьма двометровими писанками з різних областей, розписаними орнамен-

тами регіонів-учасників фестивалю. На усіх було зображення Богині-берегині. Як завжди на подібних заходах, народні майстри та умільці залюбки давали майстер-класи з писанкового розпису та створення пасхальних композицій.

Такі фестивалі – чудовий привід вибратися з дому усією родиною, друзями, цікаво провести час, можливо, захопитися новим хобі або ж просто оцінити роботу майстрів та придбати незвичні святкові сувеніри. Безперечно, що відвідувачі фестивалю отримали величезне задоволення, адже побачили багато цікавого, фотографувалися, запрограмувалися на гарний настрій.

Коридор з різнокольоровими крашанками. Тут завжди черга для фотографування

На майстер-класі всі очікі спробували свої сили у розмальовуванні писанок

БАТЬКО ГЕРОЯ

Так називається соціально-мистецький проект, що його відкрито 9 квітня у Львові, в приміщенні Національної галереї мистецтв ім. Б. Г. Возницького. Експозицію присвячено родинам загиблих захисників України: 25 панорамних монументальних чорно-білих фотопортретів, пише

gazeta.ua, батьків тих воїнів, котрі полягли в боях за незалежність і волю нашої держави на сході України. 25 хлопців з Львова, містечок та сіл Львівщини. Організатори акції – працівники галереї та рекламна агенція «Золоті Ідеї». Куратор проекту Христина Береговська розповіла згаданому джерелу, що організатори експозиції вирішили показати бль батька, показати генетично закладений зв'язок між

батьком і сином... «Коли хлопці дзвонили з АТО дядьком, то мамі вони казали, що все добре, все чудово, а батькові говорили, як їм важко, як нема, що їсти, як пили воду з калюжі. Тому ми вирішили, що тато переживав більше, бо знав правду». Крім фото, відвідувачі можуть переглянути документальний фільм, присвячений родині героїв. А city-adm.lviv.ua пояснює, що автори робіт – молоді фотомай-

стри, й вони постаралися уявити, донести до глядачів глибоку й сильну емоцію батьків, пов'язану із загибеллю сина, з перерваним зв'язком часів, «порядком передавання родового коду». «Цей проект, – пишуть львів'яни на сайті, – і реквієм-пам'ять, і наше тихе «дякую». Усі причетні до підготовки та реалізації проекту поставили собі за мету не лише вшанувати мужність і горе батьків, які

втрапили своїх синів, а й на реальних прикладах посприяти зміцненню країнських громадянських почуттів у всіх, хто прийшов і приїде до львівської Національної галереї мистецтв – надто у підлітків і молоді, долучитися до виховання свідомих громадян України. Далі проект «Батько Героя», за gazeta.ua, буде представлено українській діаспорі в світових центрах культури.

НЕЗЛАМНА

ІСТОРИК ЗА ОСВІТОЮ,
ВОЇН ЗА СКЛАДОМ
РОЗУМУ

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Так писала про Людмилу Павличенко газета «Красный черноморец» у травні 1942-го. Людмила навчалася в Київському університеті ім. Т. Шевченка, війна застала її в Одесі під час дипломної практики, її дівчина добровольцем вирушила на фронт. «Мене звали Люда. Мені 23 роки, і я така ж, як і ти. Мріяла, планувала майбутнє... Навколо мене смерть. Попереду невідомість. А позаду – все моє життя... Але мене не зламати, і я не зраджу свою країну, свій народ!» – звертається з екрану до глядача снайпер Людмила Павличенко, яка стала легендою в часи Другої світової війни. Вона знищила 309 гітлерівців, у тому числі 36 снайперів противника, й це підтверджено!

Україно-російська стрічка «Незламна», присвячена подвигам цієї незвичайної дівчини, вийшла в наш прокат на самому початку квітня й, уявіть, буквально одразу зажила слави кращого фільму нинішнього року. Втім, не зовсім так. Цей фільм знімали два роки (режисер Сергій Мокрицький, у головній ролі Олія Пересильді), і мало не весь час роботу творчої групи супроводжували увага, коментарі та беззаперечна прихильність української кінокритики. Як справедливо зауважили zefig.ua, такий інтерес зрозумілий та виправданий. Хтось вважає, що картина являє собою добру нагоду для українського кіно піднятися на кілька щаблів у рейтингу світової популярності; інші вбачають у стрічці паралель з трагічними подіями останнього року в Україні, а ще дехто сподівається, що ця стрічка – певний «арт-шанс» замиритися із сусідами (в російському прокаті фільм називається «Битва за Севастополь»).

Так чи інакше, «нині ясно одне: екранізація історії життя Людмили Павличенко – кращої жінки-снайпера у світовій історії – життя надзвичайно яскравого, драматичного, насиченого, вийшла глибокою й непересічною» (там само). Справді, вдячний матеріал! Дівчині з Білої Церкви, сповнений мрій та надій, водночас романтичний і мужній довелося із студентської лави потрапити в криваве пекло війни. Після кількох поранень і контузій у червні 1942 року Людмилу відкликали з передової, направили з делегацією до США й Канади. Вона була на прийомі в президентів Америки Франкліна Рузвельта, сподобалася його дружині Елеонорі Рузвельт (надалі обидві жінки довго підтримували дружні стосунки), яскраво виступила у Вашингтоні перед учасниками Міжнародної студентської асамблеї та Конгресу промислових організацій. І особливо пам'ятно та сильно – в Чикаго. В Америці їй подарували колт, у Канаді – вінчестер, співак Буді Гатрі присвятив їй пісню Miss Pavlichenko... І все ж Сергій Мокрицький в одному інтерв'ю сказав, що фільм «Незламна» про Героя Радянського Союзу Людмилу Павличенку – це фільм про любов. «Світом править любов. І сильна особистість спроможеться подолати найнесприятливіші обставини, що постануть на шляху любові. Навіть війну. Наш фільм вийшов ще й дуже сучасним, бо каже: не треба воювати, треба любити» (zefig.ua).

ПОСТАТІ | НЕОКЛАСИК МИКОЛА ЗЕРОВ

ВЕЛЕТ ІЗ «П'ЯТІРНОГО ГРОНА»

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Мова про літературознавця, аналітичного критика, полеміста, лідера неокласиків, майстра сонетної форми, неперевершеного перекладача античної поезії, історика літератури, блискучого педагога Миколу Зерова. 26 квітня минуло 125 років з дня народження цього видатного сина українського народу. А загинув він – розстріляний енкаведистами – в 47 років, у фатальному, як справедливо колись зауважив письменник Володимир Базилевський, віці для українських титанів духу й культури (Тарас Шевченко, Василь Стус...). То був один з найяскравіших представників істинної національної культурницької еліти, страшна трагедія якої понадчутливо уявлялася саме наприкінці 20-х і в 30-х роках минулого століття.

Кого ж названо «п'ятірним гроном»? Фундаторів Київської школи неокласиків: Миколу Зерова, Павла Филиповича, Максима Рильського, Михайла Драй-Хмару, Освальда Бургарда (псевдонім Юрій Клен). Цвіт української культури, люди широко освічені, по-європейськи елітарні, високоінтелектуальні. Саме тому вони закликали колег осягати вершини світової культури – аби піднести рідну до світового рівня. Саме тому однозначно височили понад більшість одноманітної площини українського культурництва, адже пропитували й практикували сонети (а пролеткультівці називали сонетну форму «буржуазною»), елегії, філософську лірику, утверджували в своїй творчості неокласичний стиль з його, за словами Миколи Зерова, «рівновагою й кларизмом, мальовничими епітетами, міцним логічним побудуванням і строгою течією мислі». Отже, без знання, засвоєння, бережливого ставлення до культури минулого, культури світової Микола Зеров не уявляв дальшого поступу мистецтва рідного слова.

Ще 1912 року з'являються друком перші статті та рецензії Зерова (poetryclub.com.ua). Він викладає

в гімназіях історію й латину, українознавство – в київському Архитектурному інституті, короткий час редагує бібліографічний журнал «Книгарь». З 1920 року послідовно побачили світ упорядковані та підготовлені ним «Антологія римської поезії», антології «Нова українська поезія», «Слово», що стало помітним явищем тогочасного літературного життя. Пише вірші, сонети, пародії, оповідання, багато перекладає. Виходить у світ збірка поезій «Камена». Назва символічна: у Древньому Римі каменями називали богинь, провісниць, покровительок наук і мистецтв, муз. Літературознавство кваліфікує цю збірку як видатне явище в українській ліриці тогочасної доби культурного відродження, акцентуючи, передусім, на її «світовій орієнтованості», естетичній досконалості, організованості думки й стилю, добайливому плеканні української мови, інтелектуалізмі. «Тут пропалагувалися гуманістичні цінності, ідеали свободи, краси, гармонії, громадянської

на доторк відчував смертельну загрозу живим та самостійним слову й думці, майбутню кров, згарища, винищення всього чесного, розумного, світлого, перспективного для нації. Подібні алюзії – в його перекладах з

«...Постать таких письменників, як Зеров, вимагає культури, вимагає великих знань, між іншим, не нахапаних».

В'ячеслав Брюховецький

мужності, розумної волі й самоорганізованості» (eureka.ucoz.ua). Зеров прагнув відкрити для українців світ моральності, гармонії в людській зовнішній й внутрішній, показати всю привабливість духовності. З одного боку, вишуканий і в певному сенсі рафінований неокласицизм Зерова виростав з національних потреб цілком «дорослої» української літератури – передусім прагнення посісти гідне й заслужене місце в літературі світової. З іншого боку, Зеров трагічно випередив той час, коли його талант, багатющі досвід, ерудиція, знання, принципи й переконання могли б бути належно поціновані в справді демократичному суспільстві. Адже ж він добре, ніби

античності, він гірко замислювався про долю митця в грізну, задушливу пору лихоліття...

У жовтні 1923 року Микола Зеров став професором української літератури в київському Інституті народної освіти (Київський університет). «Микола Зеров... був літературною – і не тільки літературною, – знаменитістю, бо на лекції гостроумного, дотепного, винятково ерудованого професора Київського університету Зерова збігалися студенти різних факультетів», – писав М. Слабошпицький у статті про молодшого брата Зерова поета Михайла Ореста. Лекції Зерова часто зривали бурхливі оплески, в студентському середовищі про нього ходили легенди.

«І ВСЕ В КРОВІ – ШОЛОМИ І ТІАРИ» (СОНЕТ «САЛОМЕЯ»)

Зрештою, неокласики, як окреме угруповання, 1923 року зійшлися під егідою АСПИСУ (Асоціація письменників) й розгорнули активну діяльність, прагнувши спрямувати національні письменницькі сили в річці усвідомленої творчої праці, власне, естетично виаженої та культурної в найширшому сенсі. Як акцентує eureka.ucoz.ua, «у сонеті «Pro domo» (з лат.

«На захист себе, в обороні») Микола Зеров накреслив естетичну програму національного відродження: «Класична пластика, і контур строгий! І логіки залізна течія – / Оце твоя, поезіє, дорога». Проте зустріч спротив, зокрема з боку Дмитра Загула, «який фактично обстоював необхідність уніфікації та суворого регламентації як вибору ідеї твору, так і художніх засобів її вира-

ження. Виразно окреслювалася конфронтація, що згодом трагічно відбилася на розвитку всієї української літератури» (poetryclub.com.ua). Що ж до поетів Загула, то він, як пише onlyart.org.ua, став «з поета романтичного... справді пролетарським поетом» (а це не потребує коментарів). Узагалі відома літературна дискусія тривала з 1925 до 1928 року.

Микола Зеров зазнав цькування з боку радянської влади, знущань, гоніння, переслідувань. У 1934 році його було безпідставно звільнено з роботи, 1935-го заарештовано й звинувачено в терористичній діяльності. 3 листопада 1937 року Микола Зеров був розстріляний. Того фатального дня розстріляно 14 країнських представників українського відродження.

спорт

ОЛЕКСАНДР УСИК ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕМОЖНУ ХОДУ

Інтерконтинентальний чемпіон за версією WBO Олександр Усик відстояв свій титул у важкій вазі у протистоянні з росіянином Андрієм Князевим. В суботу українець на арені столичного Палацу спорту у восьмому раунді технічним нокаутом над суперником здобув свою восьму перемогу на професійному ринзі. Упродовж двобою олімпійський чемпіон Лондона тримав перебіг подій під своїм контролем, постійно відшукуючи шпаринки у захисті опонента з Росії. Князев, до речі, більше запам'ятовувався глядачам своїм міцним підборіддям, аніж боксерською майстерністю. Пропускаючи чимало ударів, у тому числі в голову, отримавши кілька розсічень та гематом, росіянин таки вистояв до восьмого раунду. І він виявився останнім у цьому поєдинку. Ледей вистоявши у попередньому раунді, до середини восьмого у Князева просто не залишилося сил стримувати шквальні атаки Олександра Усика, і рефері зафіксував перемогу українця технічним нокаутом.

ВАЖКА АТЛЕТИКА | НАША ЗБІРНА ТРИУМФУЄ НА ЧЕ

УКРАЇНЦІ ПІДКОРИЛИ ПОДІУМ У ТБІЛІСІ

Днями у столиці Грузії завершилися змагання чемпіонату Європи з важкої атлетики, на яких близько 300 майстрів виборювали нагороди континентального гатунку. У загальному заліку за підсумками змагань не було рівних збірної України, яка у Тбілісі здобула три золоті та одну срібну нагороду.

Володимир ПОЛЕТАЄВ
спеціально для «ПВ»

Підтвердили звання фаворитів на цьому турнірі чемпіонка Європи-2013 Юлія Паратова і бронзова призерка Олімпійських ігор-2012 Юлія Калина. Певною мірою сенсаційними стали виступи срібного призера весівної Універсіади-2011 Олега Прошака та дебютантки ЧС Анастасії Лисенко. Юлія Паратова (у категорії до 53 кг) і Юлія Калина (до 63 кг) першими зішли на найвищу сходинку п'єдесталу пошани. Одеситка Паратова виборолла «мале» золото у ривку з результатом у 90 кг, згодом у поштовху також показала найкращий результат – 110 кг. Відтак у підсумку тріумфувала з результатом 200 кг і стала дворазовою чемпіонкою Європи. «У 2013-му я вже отримувала «золото» на континентальній першості, але

минулого року поступилася лише одним кілограмом своїй суперниці з Туреччини. Тож зараз я їхала на чемпіонат Європи з чіткою метою – повернути собі чемпіонство», – прокоментувала свою перемогу Юлія Паратова офіційному сайту Федерації важкої атлетики України.

Юлія Калина з Маріуполя здобула першість із сумою двоборства 238 кг. У ривку українська спортсменка зафіксувала штангу вагою 106 кг, у поштовху підняла штангу вагою 132 кг, у підсумку випередивши найближчу суперницю на 15 кг у сумі двоборства!

Востаннє гімн України на континентальній першості пролунав на честь перемоги Олега Прошака у завершальний день змагань. Важкоатлет з Дніпропетровська виборов звання чемпіона Європи у найважчій категорії – понад 105 кг. Українець показав третій результат у ривку (200 кг), але 235 кг у поштовху дозволили йому трі-

умфувати із сумарним результатом 435 кг. Причому срібний призер Іраклі Турманідзе з Грузії мав ідентичний здобуток, але через більшу власну вагу (лише на 800 г!) змушений був задовольнитися другою сходинкою п'єдесталу пошани.

Тим часом срібну медаль поклати до скарбнички збірної України дебютантка змагань такого рівня Анастасія Лисенко. 19-річна представниця Вугледара, що на Донеччині, у ваговій категорії понад 75 кг у ривку здолала 126 кг, додала до них у поштовху 154 кг і з підсумковим результатом 280 кг поступилася лише багаторазовій чемпіонці світу та Європи росіяниці Тетяні Каширній.

Відтак збірна України із здобутими трьома золотими та однією срібною медалями перемогла у загальному заліку чемпіонату Європи з важкої атлетики. В активі збірної Туреччини, яка фінішувала другою, – дві золоті, дві срібні та одна бронзова медалі.

коротко

Фото: noc-ukr.org

ВШАНУВАННЯ

НАГОРОДИ ЗНАЙШЛИ ГЕРОІВ

Недавно у Київській опері за участі олімпійських чемпіонів, легенд спорту, тренерів і фахівців галузі, діячів культури та мистецтв відбулася справжня спортивна феєрія – Всеукраїнська урочиста церемонія «Герої спортивного року-2014».

У залі зібралася гордість і слава українського спорту, аби дізнатися імена головних звиязців минулого року.

Очільник Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка зазначив, що, незважаючи на складні часи, 2014-й став роком великих досягнень в історії українського спорту.

«Це був справді визначний спортивний рік. Наші атлети невідомо радували нас своїми перемогами та здобутками. Українські спортсмени – справжні герої», – наголосив міністр молоді та спорту Ігор Жданов.

Отже, рішенням Української академії спорту найкращим спортсменом минулого року в Україні названо Олега Верняєва – чемпіона світу та Європи зі спортивної гімнастики (вправ на брусах), бронзового призера чемпіонату Європи (опорний стрибок, командна першість), а найкращою спортсменкою – чемпіонку світу та Європи з фехтування на шаблях в індивідуальній першості, бронзовою призерку чемпіонату світу та Європи в командній першості Ольгу Харлан.

Найкращою командою року (збірою) експерти визнали чемпіонку XXII зимових Олімпійських ігор в естафеті – жіночу збірну України з біатлону у складі Олени Підгрушної, Віти і Валі Семеренко та Юлії Джими.

Не дивно, що найкращим тренером року став Григорій Шамрай – старший тренер жіночої збірної України з біатлону, а також особистий тренер стріляючих лижниць Віти та Валентини Семеренко, Олени Підгрушної та Юлії Джими.

Сенсацією року названо чоловічу четвірку-парну з академічного веслування у складі Івана Довгодька, Артема Морозова, Олександра Надтоки, Дмитра Міхая – чемпіонів світу та Європи з академічного веслування.

Повернення року – чемпіонка світу та бронзова призерка чемпіонату Європи з боротьби (63кг) Юлія Ткач.

У номінації «Сильні духом (паралімпійські види спорту)» переміг дворазовий чемпіон, срібний та бронзовий призер зимових Паралімпійських ігор в Сочі з лижних гонок та біатлону серед спортсменів з вадами зору Віталій Лук'яненко. Олімпійською надією України стала чемпіонка II Юнацьких Олімпійських ігор з легкої атлетики (стрибки у висоту) Юлія Левченко.

Героєм українського спорту серед жінок названо олімпійську чемпіонку Сочі в естафеті та бронзову призерку Ігор у спринті Віту Семеренко, у чоловіків – чемпіона світу з веслування на каное (спринт), срібного призера чемпіонату світу в естафеті Юрія Чебана.

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | УЧНІВСЬКА СПАРТАКІАДА НАЗИВАЄ ПЕРЕМОЖЦІВ

ЗВИТЯЖЦЯМ ДОПОМАГАЮТЬ РІДНІ СТІНИ

На спортивній базі Вищого професійного училища № 25 м. Хмельницького відбувся п'ятий вид спартакіади серед учнів професійно-технічних навчальних закладів обласного центру. Загалом у змаганнях взяли участь сім команд юнаків та чотири колективи дівчат.

Валерій МАРЦЕНЮК
спеціально для «ПВ»

Перше місце серед юнаків виборола команда Вищого професійного училища № 25 обласного

центру, другими стали представники центру професійно-технічної освіти торгівлі та харчових технологій, почесну третю сходинку посів колектив Вищого

професійного училища № 4. Серед дівчат першість дісталася центру професійно-технічної освіти сфери послуг, друге і третє місця посіли відповідно ко-

манди Вищого професійного училища № 25 і Хмельницького професійного ліцею.

Голови учнівських профспілкових комітетів ВПУ № 25 та № 4 Наталія Пенделюк та Наталія Шелепук зауважили, що цього річні змагання видалися надовжину напруженими, тож їхнім вихованцям – членам учнівської профспілки, було нелегко виборувати призіві місця.

До слова, захід пройшов на доволі високому методичному рівні, за що учасники змагань висловили щирі слова вдячності його господарям – директору ВПУ № 25, кандидату педагогічних наук, заслуженому працівнику освіти України Олесю Гаврилюку та керівнику фізвиховання Віктору Окарьському.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Чайні пакетики: незвичайні способи застосування

Чай у пакетиках замість приправи

Неймовірно, але крім вживання чаю за прямим призначенням у вигляді ароматного напою, його можна використовувати і для приготування «солоного», а саме – м'яса. Готуючи м'ясну страву, покладіть один чайний пакетик у маринад, аби м'ясо не залишилося жорстким. Тепер ваш кулінарний шедевр набуде особливої пікантності та вишуканості.

ДОЗВІЛ

ГОРОСКОП

27 квітня – 3 травня

ОВЕН

Добре обміркують пропозиції нових партнерів. Зараз не варто занадто ризикувати, можна втратити гроші. Не робіть різких рухів.

ТЕРЕЗИ

Подумайте на дозвіллі, що треба завершити перед прийдешніми святами. Присягайте час домашнім справам та родині.

ТЕЛЕЦЬ

Краще дотримуватися нейтралітету і переконати своїх близьких не втручатися у проблеми родичів, аби не погіршити ситуації.

СКОРПІОН

Уникайте конфліктів із сусідами, інакше втратите багато часу та нервів. Колеги несподівано запропонують додаткову можливість заробити гроші.

БЛИЗНЮКИ

Усі проблеми можна вирішити. Оминайте обговорення з друзями гнітючих тем, які вселяють неспокій та погано діють на нервову систему.

СТРЕЛЕЦЬ

Не варто сперечатися з керівництвом, адже зараз вам не до затижного конфлікту. Відвертість – ваша сильна сторона, та краще залишіть її для спілкування з найближчими.

РАК

Уважно проаналізуйте побачене уві сні. Підсвідомість посилає вам сигнал, тож поставтеся до нього серйозно.

КОЗЕРІГ

Було б добре завершити всі довгограючі справи перед святами. Домогтись позитивних результатів допоможуть поради близьких та рідних.

ЛЕВ

Сприятливі час для вирішення юридичних питань. Не варто хворобливо реагувати на критику з боку керівництва. Терпіння і ще раз терпіння.

ВОДОЛІЙ

Доведеться займатися тим, чим потрібно, а не тим, чим хочеться. Намагайтеся врахувати досвід минулих помилок, аби не потрапити у складну ситуацію.

ДІВА

Дістанете позитивні емоції від спілкування з новими знайомими. Зараз не варто нічого планувати, просто плывіть за течією, адже попереду свята.

РИБИ

Тижневий насичений великою кількістю важливих справ. Не хайтесь за все й відразу, розподіліть свої сили. Не забувайте про відпочинок.

ШВИДКІСТЬ МИСЛЕННЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ГЕНІВ

Міжнародна команда дослідників проаналізувала дані 30 000 осіб віком від 45 років із 12 країн. Ніхто з них не страждав на психічні розлади. Добровольців попросили за обмежений час виконати прості когнітивні тести. Після того фахівці оцінили результати й дослідили гени учасників. Вони шукали генетичні варіанти, пов'язані зі швидкістю мислення, пише The Daily Mail. Дослідники виявили у добровольців, які повільніше за інших обробляли інформацію, генетичні варіанти біла гена CADM2. Цей ген має відношення до взаємодії клітин головного мозку. Він особливо активний у лобовій та поясній звивинах кори головного мозку, що відповідають за швидкість мислення. CADM2 також пов'язаний з аутизмом та особистісними якостями людини. Ймовірно, відкриття дослідників допоможе зрозуміти, як працює мозок. Адже воно частково пояснює, чому в одних людей з віком когнітивні здібності погіршуються, а в інших – ні.

ТОП-7 ПРИРОДНИХ ЧУДЕС УКРАЇНИ

Фото з Інтернету

ОКСНСЬКІ ДЖЕРЕЛА

Їх іще називають «Волинське диво», а жителі Окснська та навколишніх сіл звуть їх просто криницею. Особливістю окснської води є те, що вона не піддається газуванню. На межиріччі річок Стоходу і Стиру поблизу села Окснське (Маневський район Волинської області) розташоване озеро Окинце, потужне джерело карстових вод, які вилітають на поверхню. Джерело утворило невелике озеро завглибшки 3 м і площею 0,5 га. Воно оточене валом та обсажене деревами. В самому центрі озера б'ють два потужних джерела, і кожне з них утворює на його дзеркальній поверхні чашоподібне заглиблення, з якого постійно витікають грудочки крейди.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», бульвар Дружби народів, 5, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – піврічна передплата на газету «Профспілкові вісті».

ВІТАЄМО Ларису Штукун і Ганну Мельниченко з м. Нова Каховка Херсонської обл., які правильно розгадали сканворд у № 11–12 і № 13–14.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати піврічну передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу й поштовий індекс.

--	--	--	--	--	--

Відповіді на сканворд, надрукований у № 13–14

